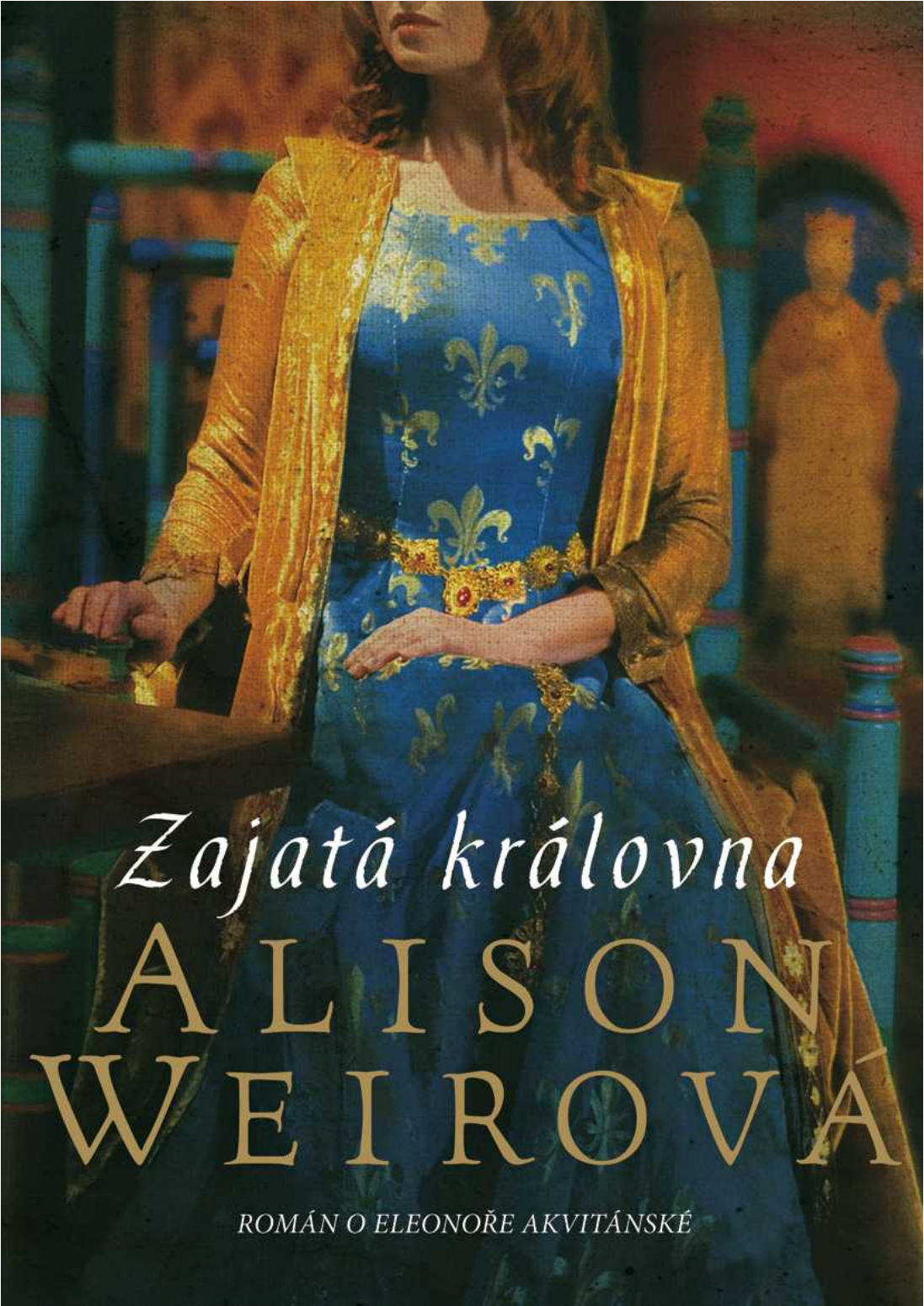
Zajatá královna
ALISON WEIROVÁ
ROMÁN O ELEONOŘE AKVITÁNSKÉ

Zajatá královna

Zajatá královna

Román o Eleonoře Akvitánské

ALISON WEIROVÁ

Přeložil Zdeněk Hron

Vydalo nakladatelství BB / art s.r.o. v roce 2014
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2010 by Alison Weir
Map by Reginald Piggott
All rights reserved.

Z anglického originálu *The Captive Queen*
(First published by Hutchinson, Great Britain, 2010)
přeložil © 2012 Zdeněk Hron
Redakce textu: Zuzana Pokorná
Jazyková korektura: Jan Řehoř

První elektroniké vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7461-742-3

Věnováno sedmi úžasným človíčkům narozeným v letech 2009–2010:

Henrymu Georgei Marstonovi
Charliemu Andrewu Prestonovi
Isle May Weirové
Maisie Isobel Floře Weirové
Laře Eileen Weirové
Grace Daly Robinsonové
Fredericku Arthuru Campbellovi Thorpeovi
a mé kmotřence
Eleanor Jane Bormanové

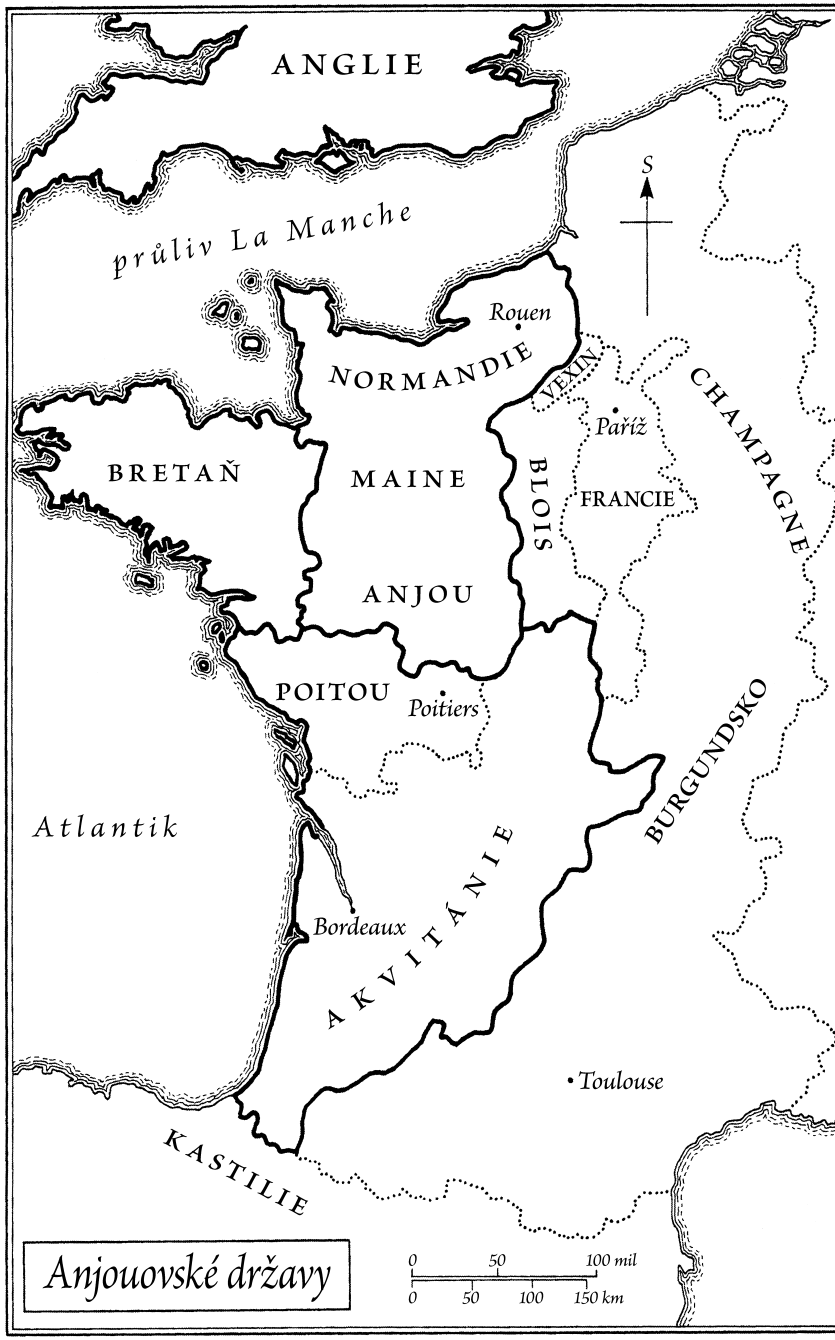

Anjouovské državy

Obsah

Mapa: Anjouovské državy 6
Rodokmen Eleonory Akvitánské a její rodová spřízněnost 8–9

Část I: Sňatková aliance lvů 1151–1154 13
Část II: Ten troufalý kněz 1155–1171 129
Část III: Mláďata se probudí 1172–1173 291
Část IV: Ubohá vězeňkyně 1173–1189 329
Část V: Orlice ožívá 1189 457
Poslání: Winchester 1189 461
Epilog: Klášter ve Fontevraultu 1. dubna 1204 463

Poznámka autorky 468

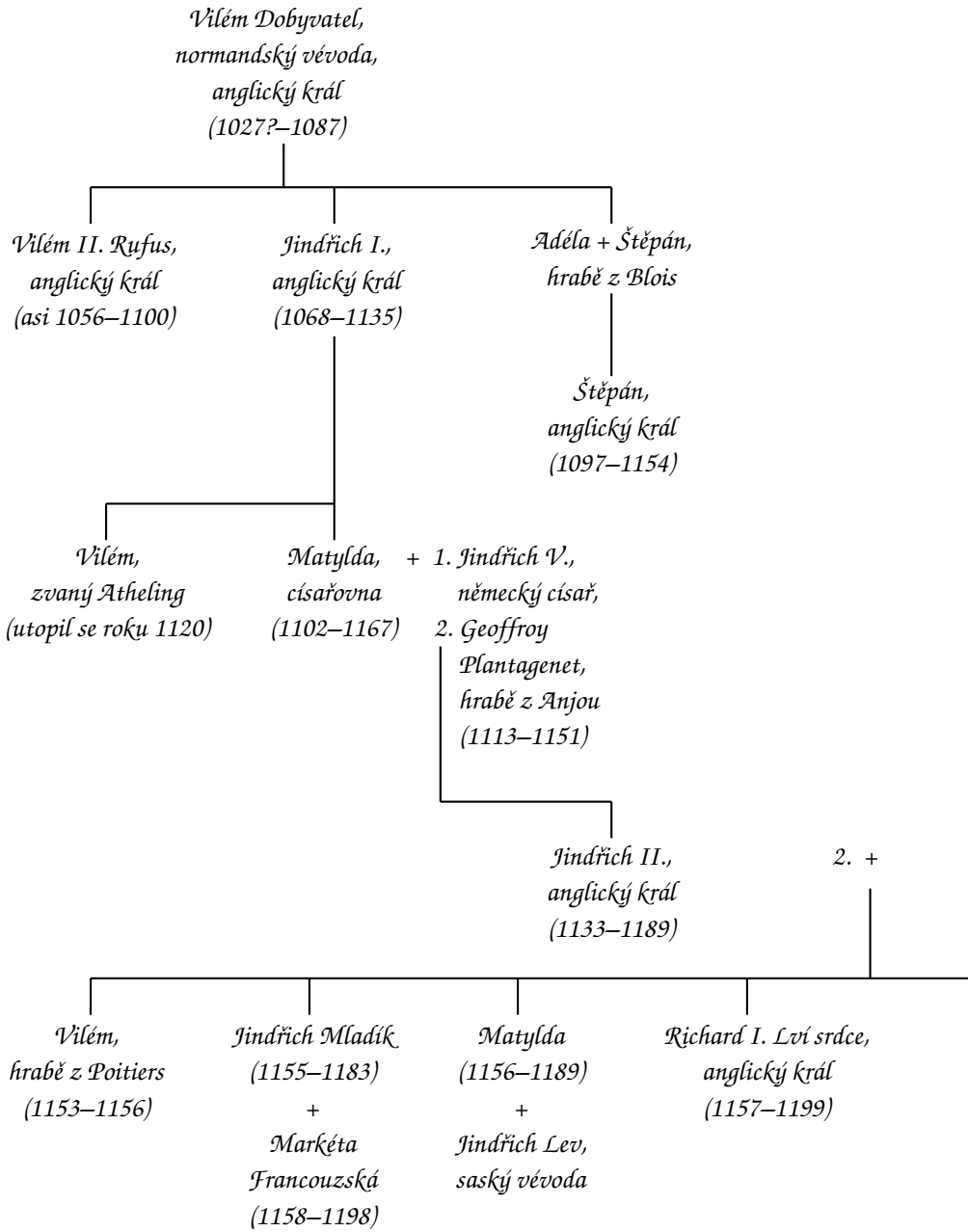
Vilém Dobyvatel,
normandský vévoda,
anglický král
(1027?–1087)
Vilém II. Rufus,
anglický král
(asi 1056–1100)
Jindřich I.,
anglický král
(1068–1135)
Adéla + Štěpán,
hrabě z Blois
Štěpán,
anglický král
(1097–1154)
Vilém,
zvaný Atheling
(utopil se roku 1120)
Matylda,
císařovna
(1102–1167)
+ 1. Jindřich V.,
německý císař,
2. Geoffroy
Plantagenet,
hrabě z Anjou
(1113–1151)
Jindřich II.,
anglický král
(1133–1189)
2. +
Vilém,
hrabě z Poitiers
(1153–1156)
Jindřich Mladík
(1155–1183)
+
Markéta
Francouzská
(1158–1198)
Matylda
(1156–1189)
+
Jindřich Lev,
saský vévoda
Richard I. Lví srdce,
anglický král
(1157–1199)

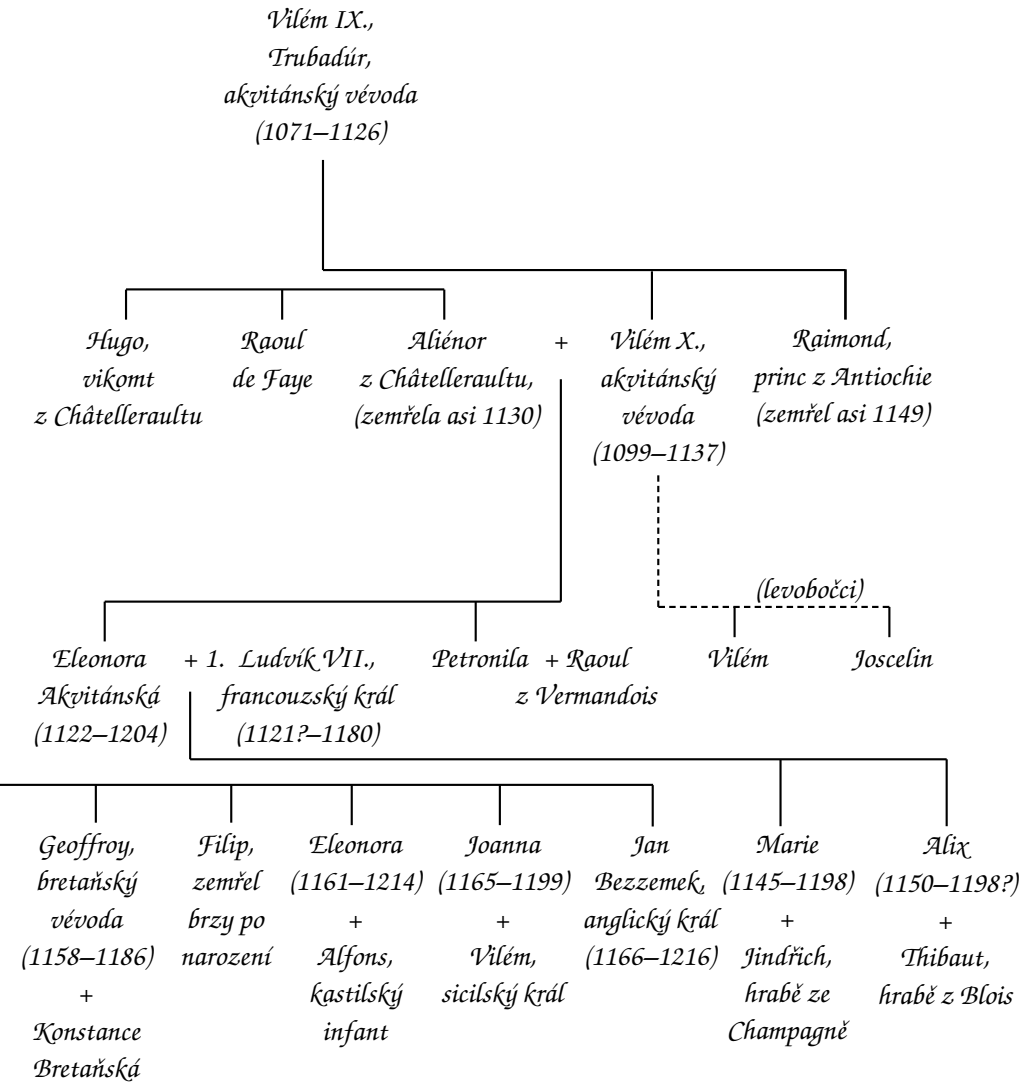
Vilém IX.,
Trubadúr,
akvitánský vévoda
(1071–1126)
Hugo,
vikomt
z Châtelleraultu
Raoul
de Faye
Aliénor
z Châtelleraultu,
(zemřela asi 1130)
+
Vilém X.,
akvitánský
vévoda
(1099–1137)
Raimond,
princ z Antiochie
(zemřel asi 1149)
(levobočci)
Eleonora
Akvitánská
(1122–1204)
+ 1. Ludvík VII.,
francouzský král
(1121?–1180)
Petronila
+ Raoul
z Vermandois
Vilém
Joscelin
Geoffroy,
bretaňský
vévoda
(1158–1186)
+
Konstance
Bretaňská
Filip,
zemřel
brzy po
narození
Eleonora
(1161–1214)
+
Alfons,
kastilský
infant
Joanna
(1165–1199)
+
Vilém,
sicilský král
Jan
Bezzemek,
anglický král
(1166–1216)
Marie
(1145–1198)
+
Jindřich,
hrabě ze
Champagně
Alix
(1150–1198?)
+
Thibaut,
hrabě z Blois

Je to červ, který neumírá, vzpomínka na minulost.
Svatý Bernard z Clairvaux, *De consideratione*

Nejzavilejší nenávist je ta, v niž poklesla láska.
Walter Map, *De nugis curialum*

Ach, krutý osude,
jak rychle se střídá radost se smutkem!
z lyrické básně Raimbauta de Vaqueiras

Část I

Sňatková aliance lvů

1151–1154

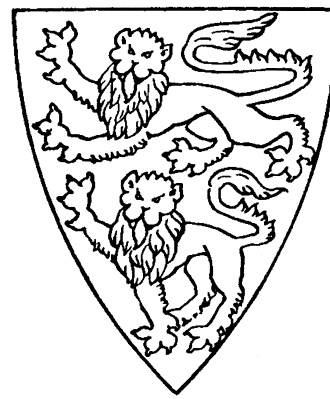

1 ~ Paříž v srpnu roku 1151

„Panebože, nedopusť, prosím, abych zradila sama sebe," modlila se v duchu královna Eleonora, když půvabně usedala na vyřezávaný dřevěný trůn vedle svého manžela – krále Ludvíka. Francouzský královský dvůr se shromáždil v ponuré síni připomínající jeskyni v paláci, který vévodil ostrovu Île de la Cité na řece Seině a byl průčelím obrácen ke katedrále Notre-Dame.

Eleonora tohle místo i s jeho zlověstnou drolící se kamennou věží a temnými, mrazivými místnostmi hned od začátku nenáviděla. Pokusila se prosvětlit ponurý sál vzácnými tapiseriemi z města Bourges, ale navzdory všemu letnímu světlu pronikajícímu úzkými okny si nadále uchovával skličující vzhled. Jak toužila po půvabných hradech své rodné Akvitánie, vystavěných na zalesněných návrších ze světlého, barevně vyzrálého kamene! Jak toužila žít v samotné Akvitánii a v celém tom odlišném světě sluncem vyprahlého jihu, který byla nucena opustit před tolika lety! Naučila se však ovládat myšlenky, aby se netoulaly takovým směrem, poněvadž se bála, že kdyby jim to dovolila, možná by přišla o rozum. Místo toho teď musí soustředit pozornost na ceremonii, jež měla každou chvíli začít, a co možno nejlépe dělat, co se očekává od královny. Zklamala přece Ludvíka i Francii v tolika ohledech – bylo jich víc, než mohl někdo vědět –, a proto se může alespoň snažit vypadat důstojně, jak se sluší.

Před králem a královnou se shromáždili přední páni a vazalové celé Francie v pestré směsici oděné v šarlatovém suknu, červenohnědé šerce a kožešinách a skupina duchovních s tonzurami, kteří na sobě – až na jednoho – měli nařasené šustící hábity. Všichni čekali na slavnostní ukončení války.

Ludvík vypadal uštvaně a unaveně, líce mu ještě hořely horečkou, která ho už několik týdnů poutala na lože, ale – jak Eleonoře blesklo hlavou – alespoň vstal. Samozřejmě mu to nařídil Bernard z Clairvaux, ten všetečný opat stojící stranou v nebělené říze, a když něco řekl on, Ludvík a téměř všichni lidé v celém křesťanstvu pokaždé bez odmluv splnili jeho přání.

Královna sice Ludvíka nemilovala, avšak přesto byla ochotná udělat mnohé, zvlášť teď když byl zesláblý na duchu i na těle, jen aby ho ušetřila všech případných ran – a sebe hanby a děsivých důsledků odhalení. Domní-

vala se, že je v bezpečí a její velký hřích je tajemství, které si s sebou vezme do hrobu, ale vzápětí měl vstoupit velkými dveřmi na konci síně jediný člověk, který ji mohl nahodilým pohledem či posuňkem prozradit a tím ohrozit celou její existenci – Geoffroy, hrabě z Anjou, podle květu kručinky, který obvykle nosil za kloboukem, zvaný Plantagenet.

Avšak Ludvík jí, říkala si v duchu vzdorně, stěží může přičítat vinu za to, co se stalo. Vždyť přece on, či spíše duchovní, kteří ovládali jeho život, ji odsoudili k tak ubohé existenci vyhnance v tomto odpudivém severním království se šedou oblohou a zarputilými lidmi a k dodržování dusivého, téměř klášterního řádu v odloučení od světa, v němž jí společnost dělaly pouze její dvorní dámy. Za dlouhých čtrnáct let vůbec nezažila téměř žádné vzrušení a potěšení a něco jiného poznala pouze v několika málo uloupených okamžicích. S Marcabrunem, s Geoffroyem a pak s Raymondem. Sladké hříchy, jež nesmějí nikdy proniknout za stěny zpovědnice, a už vůbec se nesmějí donést k uším manžela Ludvíka. Je královnou po jeho boku a Geoffroy je jeho vazal, a oba přece porušili posvátný slib, jejž společně složili.

Tudy se ubíraly královniny rozbouřené myšlenky, když seděla na vysokém trůnu vedle krále a čekala na příjezd hraběte Geoffroye a jeho syna Jindřicha z Anjou, poněvadž Ludvík si měl s oběma vyměnit polibek míru a přijmout hold od mladšího z obou pánů. Tím měla být válka jednou provždy ukončena – ovšem až na to, že stejným způsobem nemohly skončit Eleonořiny vnitřní zmatky. Měla totiž Geoffroye spatřit poprvé od onoho požehnaného, hříšného podzimu, který pět let předtím prožívala v Poitou.

Nebyla to láska a ta záležitost ani neměla trvání. Eleonora se však nikdy nedokázala zbavit milostných vzpomínek na chvíle, v nichž se s Geoffroyem slastně pářila na hedvábných prostěradlech a přitom jim na vzájemně propletená těla dopadal nazlátlý svit svíček. Společné vyvrcholení pro ni bylo po všech selháních, jichž se dočkala v manželském loži, a po hrubých probuzeních, jimiž ji častoval Marcabrun, úplným zjevením – ani ve snu by ji nenapadlo, že jí muž může poskytnout takovou rozkoš. Vracela se znovu a znovu, až křičela slastí, a díky ní si jako nikdy předtím uvědomila, co chybí jejímu svazku s Ludvíkem. Avšak přesto na ni musela zase zapomenout, poněvadž Ludvík se o tom nikdy nesměl dovědět. Jediné podezření z nevěry úplně stačilo a dotklo se ho tak hluboce, že už v srdci zůstal navždy ublížený. Od té chvíle to mezi nimi nikdy nebylo takové jako předtím a královna se v té době modlila pouze o jediné, totiž jak najít nejlepší východisko z trosek jejich manželství.

Teď však Geoffroy přijel do Paříže, přímo do paláce, a Eleonora se děsila, že by on či ona sama mohli nevědomky Ludvíkovi nebo někomu jinému – především opatu Bernardovi, který měl oči všude – zavdat příčinu k pátrání po tom, co se mezi nimi stalo. Ve Francii čekaly královny, které byly usvědčeny z cizoložství, strašné věci. Kdo by neznal děsivý starý příběh manželky krále Chlotara Brunhildy, která byla neoprávněně obviněna z nevěry a vraždy a poté usmýkána koňmi zapřaženými do jejích vlasů, rukou a nohou? Eleonora se při pomyšlení na její osud pokaždé celá otřásla hrůzou. V duchu se ptala, zda Ludvík bude také tak nemilosrdný, zjistí-li, že ho podvedla. Domnívala se, že nikoli, ale zároveň si to ani nechtěla ověřit. Prostě se za žádných okolností nikdy nesmí dovědět, že spala s Geoffroyem.

Avšak navzdory všemu strachu, jejž pociťovala, se nedokázala ubránit vzpomínkám na to, jaké to mezi nimi bylo a jak zázračně se probudila a začala vnímat rozkoše lásky…

Ne, nesmíš na to myslet!, napomínala v duchu sama sebe. Tím bys jen přivolávala nebezpečí, že se všechno prozradí. Začalo jí dokonce vrtat hlavou, zda ta báječná slast vůbec stála za takové riziko…

Ale to už hlaholily trubky. Právě přicházeli. Geoffroy každou chvilku musí projít nádhernými dveřmi. A už tu také byl – vysoký, s vlasy barvy plamene, s důrazností, silou a cílevědomostí vepsanými v jemně řezaných rysech obličeje a s ovládanou vitalitou projevující se v rázných dlouhých krocích. Vůbec se nezměnil. Přibližoval se k stupňům trůnu a pohled měl upřený na Ludvíka. Na ni se ani nepodíval. Královna sama sebe přiměla, aby zvedla bradu a hleděla upřeně před sebe. Ctnostná dáma si hlídá své pohledy, radívala jí mnoho let předtím babička Dangerosa, sama však nebyla žádná svatá, a když bylo třeba, používala velmi úspěšně oči, aby vlákala do svých osidel Eleonořina děda, trubadúra a sukničkáře – vévodu akvitánského. Eleonora se velmi brzy v životě naučila, že ženy mohou nad muži uplatňovat podivnou moc, jak to sama dělala s Ludvíkem, ačkoli – Bůh jim pomoz oběma – téměř nikdy nestačila na to, aby vzrušila jeho nevýbojný a scvrkávající se úd natolik, aby se k něčemu měl.

Eleonora se snažila nemyslet na své trvalé zklamání, bylo to však těžké, když muž, který jí ukázal, že by všechno mohlo být úplně jinak, stál pouhý krok od ní a ještě ho doprovázel osmnáctiletý syn. Jeho syn! Najednou přestala ovládat své pohledy, které propadly šílenství. Jindřich z Anjou byl nepatrně menšího vzrůstu než jeho otec, to však bohatě vyvažoval pouhou

přítomností. Byl to velkolepý mladý lev s ryšavou hřívou a obličejem, na nějž se bylo možné podívat třeba tisíckrát, a přesto to pořád byla pastva pro oči. Jindřichovy šedé oči pronikavostí zastiňovaly otcův pohled, měl nepokrytě smyslné rty, širokou hruď a tělo samý sval už zocelené léty strávenými v sedle a na bojištích. Navzdory své hrubé mužnosti se pohyboval s elegancí šelmy a potlačovanou energií, která napovídala, že se pod ní skrývá výkonný milenec. Jeho mladistvá mužnost byla neodolatelná a nádherná. Eleonora se jen jednou podívala na Jindřicha – a Geoffroy jí už vůbec nestál za pohled.

Nebylo sebemenších pochyb, že její zájem byl opětován, poněvadž když Ludvík vstal a objal Geoffroye, Jindřich nespustil z Eleonory pohled plný obdivu – oči měl potemnělé touhou a uličnicky se v nich zračily neskrývané úmysly. Královnou projela jako nůž vlna touhy. Stěží se dokázala ovládnout. Nikdy předtím v ní žádný muž neprobudil takovou vášeň.

S vypětím všech sil odvrátila oči, ty zrádné oči, zpět k holdu, který právě probíhal, a potom sledovala Jindřicha, jak hned za otcem padá na kolena a vkládá ruku do obou králových dlaní.

„Při našem Pánu," prohlásil hlubokým drsným hlasem, „vám budu zachovávat věrnost a oddanost, budu milovat vše, co milujete vy, a vyvaruji se všeho, čeho se vyvarujete vy sám. A rovněž nikdy vůlí ani činem, slovem ani skutkem neučiním nic, co je vám nepříjemné, pod podmínkou, že mi zůstanete věrným, jak si zasloužím. K tomu mi dopomáhej Bůh."

Eleonora zůstala jako přimražená. Vždyť toho muže chtěla. Jak ho pozorovala, poznala – sama ani nevěděla jak –, že je jí určen osudem a že stačí, aby luskla prsty, a bude její. Rozhodnutí skoncovat s manželstvím v ní znovu ožilo a nabylo pevné podoby.

Opět si všimla, že se na ni Jindřich dívá, sama se však přistihla, že hledí skrze něho, a přitom stěží postřehla nepatrné zachmuření, kterým se mu zachvělo obočí, zpod něhož ji sledoval. Myslela na to, že je spojena neviditelnými pouty se všemi třemi muži, kteří před ní stojí, že si to žádný z nich neuvědomuje a že dvoje z těch pout teď budou muset být zlomena. Zapomenout na Geoffroye bude snadné – Eleonora s pronikavou jasnozřivostí chápala, že si z nezbytí s tou představou v duchu pohrávala příliš dlouho. Byl to chtíč, nic víc, zkrášlovaný v mysli fantaziemi, které se rodily z trvalého zklamání. A na to, aby se zbavila chudáka Ludvíka, čekala už celou řadu let. Jedinou věcí, již teď zbývalo vyřešit, bylo samotné provedení.

„Ve jménu Božím vám oficiálně uděluji v léno Normandské vévodství,"

odříkal Jindřichovi slavnostní formuli Ludvík, poté se sklonil a políbil mladého muže na obě tváře. Mladý vévoda povstal, ustoupil k otci a poté se oba muži uklonili.

„Za mnohé vděčíme opatu Bernardovi," řekl tlumeným hlasem král Eleonoře a jeho pohledné rysy roztály v příjemný úsměv, který patřil výhradně jeho krásné paní a královně. „Mír uzavřený s hrabětem Geoffroyem a jeho synem je výlučně opatovým dílem."

Mnohem spíš to bylo dílem nějaké lsti, na niž přišel Geoffroy, pomyslela si Eleonora, nahlas však neřekla ani slovo. Dokonce i naivnímu Ludvíkovi připadalo podivné, že prohnaný hrabě z Anjou se tak nečekaně obrátil poté, co se rouhal před tváří svatého Bernarda. Opat si dovolil pokárat Geoffroye za podporu jeho syna, Jindřicha z Anjou, který výměnou za udělení Normandského vévodství odmítl holdovat svému lennímu pánu – francouzskému králi Ludvíkovi. To otřáslo dokonce i Eleonorou.

„Ten mladík je ale drzý!" Ludvík se tiše vztekal. „Dověděl jsem se, že má povahu, která by rozlítila i světce. Je třeba, aby ho někdo zkrotil, dřív než začne být nezvladatelný, a na jeho otce se v tom nedá spoléhat, ať mi lichotí jak chce, aby se mi zalíbil."

Pro Eleonoru bylo obtížné vůbec nějak odpovědět, tak se do Jindřicha zamilovala.

„Nemůžu uvěřit, že Geoffroy byl tak hloupý a postoupil své vévodství tomuhle nafoukanému mládenečkovi," mumlal Ludvík se strojeným úsměvem v obličeji. „Ještě teď nevěřím ani jednomu, ani druhému, a opat Bernard také ne. Ať si říká, kdo chce, co chce, měl jsem pravdu, když jsem zpočátku nechtěl Jindřicha uznat za vévodu. Nikdy nepochopím, proč na mě Bůh ve své moudrosti seslal nemoc, právě když jsem se na ně chystal vytáhnout." Pokoušel se o něho jeden ze sice ojedinělých, avšak zato strašlivých záchvatů vzteku, a Eleonora, ač nerada, věděla, že ho musí uklidnit. Lidé se přece dívají…

Ludvík pevně svíral natřené opěrky svého trůnu až mu klouby zbělely. Položila svou chladnou ruku na jeho.

„Musíme děkovat Bohu za zásah opata Bernarda," šeptala konejšivě, a vzpomínala, jak Bernard zakročil, mlčky přecházel Geoffreoyovo obvyklé klení a nadávání – Bože, ten člověk má ale povahu – a nakonec se mu téměř zázrakem podařilo odvrátit válku.

„Ano, to se mu opravdu povedlo," připustil Ludvík a jeho podráždění pozvolna vyprchávalo. Nikdo jiný by si nebyl s to na Anjouovcích vynutit

takové podmínky. Eleonora chtě nechtě musela uznat, že Jindřichova nabídka Vexinu, toho často sporného normandského pomezí v údolí řeky Oisy, oplátkou za královo uznání jeho osoby za vévodu normandského byla skvělým řešením rozepře, které všem zachránilo tvář.

„Pojďte, můj pane," řekla Eleonora, „všichni čekají. Pojďme se věnovat našim hostům."

Zatímco sloužící přinášeli a podávali víno a sladkosti, král a královna i jejich významní hosté se v ohromné, ponuré síni mísili s dvořany. Hledala očima mezi shromážděnými vévodu Jindřicha, doufala, že ji rozechvěje alespoň pár slov, která s ním prohodí, jen aby znovu uslyšela jeho hlas. Eleonora se při tom bezděčně ocitla tváří v tvář svatému opatu Bernardovi, jenž tím náhodným setkáním vypadal neméně vyděšeně. Jak bylo dobře známo, neměl rád ženy a královna byla přesvědčena, že se děsí vlivu, jaký by na něho mohly mít. Pro Boha živého, vždyť odsuzoval i svou sestru, jednoduše proto, že si užívala manželství s bohatým mužem. Eleonora odjakživa Bernarda nenáviděla, jak tomu bývá, když lidé neschvalují počínání toho druhého – ta antipatie samozřejmě byla vzájemná –, teď však zdvořilost vyžadovala, aby se přiměla vzít ho na vědomí. Vůně svatosti, která na něm ulpívala – „Opravdu vůně, jenže páchne!" pomyslela si –, ovšem nepovzbuzovala k společenskému hovoru.

Bernardův přísný, asketický obličej na ni upřeně hleděl. Jeho rysy byly na kost vyhublé, pleť mu přiléhala k lebce. Všichni věděli, jak velice se z lásky k našemu Pánu postí. Téměř se ztrácel před očima.

„Má paní," řekl s lehkou úklonou, a chystal se jí uniknout a odejít, vtom však Eleonoru napadlo, že by jí v nynějších zmatcích mohl být prospěšný.

„Otče opate," zadržela ho s co nejprosebnějším výrazem v obličeji, „potřebuji vaši radu."

Mlčky na ni upíral pohled, protože nikdy neplýtval slovy. Cítila jeho odpor a nedůvěru; odjakživa ji neměl rád a netajil se přesvědčením, že se plete do věcí, do kterých jí nic není, a kromě toho je příliš světská.

„Už jsem s vámi o té záležitosti mluvila," řekla tiše. „Týká se mého sňatku s králem. Vy víte, jak pustý a trpký byl můj život a že během celých čtrnácti let manželství jsem Ludvíkovi porodila jen dvě dcery. Ztrácím naději, že mu kdy porodím syna a dědice, třebaže jsem se mnohokrát modlila k Panně Marii, aby vyslyšela mou prosbu, ale obávám se, že Bůh ode mě odvrátil

svou tvář.“ Pokračovala dál, a ve chvíli, kdy jí to připadalo nejvhodnější, se jí zlomil hlas. „Vy sám jste vyjádřil pochybnost o platnosti našeho svazku a já o ní už také dlouho pochybuji. Ludvík a já jsme příliš blízce pokrevně spřízněni. Uzavřeli jsme sňatek bez dispensu. Poraďte mi, otče opate, co mám učinit, abych odvrátila Boží nemilost?“

„Vaše obavy sdílí mnoho lidí, má dcero,“ odpověděl Bernard ztrápeným tónem, jako by se ho dotklo, že s ní musí pro jednou souhlasit. „Samotní šlechtici naléhali na krále, aby požadoval prohlášení sňatku za neplatný, ale on by nerad ztratil vaše ohromné državy. A Bůh mu pomáhej, on vás miluje.“ Bernard ohrnul ret.

„Miluje mě?“ vyštěkla Eleonora. „Ludvík je jako dítě! Je učiněné neviňátko a lásky se bojí. Jen málokdy za mnou přijde na lože. Upřímně řečeno, vzala jsem si mnicha, ne krále!“

„To není tak důležité jako váš nezákonný svazek,“ rozohnil se Bernard. „Copak musíte stále myslet jen na věci těla?“

„Ale právě ty vedou k plození dědiců!“ odsekla Eleonora. „Mé dcery vzhledem ke svému pohlaví nemohou zdědit korunu, a zemře-li král bez dědice, bude Francie vehnána do války. Král by měl mít možnost, aby se znovu oženil a zplodil syny.“

„Ještě jednou s ním promluvím,“ řekl Bernard, na němž bylo patrné, že musí přemáhat podrážděnost. „Váš sňatek by měl být prohlášen za neplatný z mnoha důvodů.“ Eleonora se kousla do rtu a rozhodla se nebrat skrytou urážku na vědomí. Vtom mezi shromážděnými zahlédla Jindřicha z Anjou, jak během rozhovoru se svým otcem Geoffroyem popíjí víno, a na okamžik se v ní zastavilo srdce.

Bernard ho také postřehl a pohrdavě si odfrkl.

„Já těmhle Anjouovcům nevěřím,“ řekl výhružně. „Z ďábla povstali a k ďáblu se zase vrátí. Celý ten rod je prokletý. Hrabě Geoffroy je hladký jako úhoř a mně se nikdy nezamlouval. Když se mi rouhal přímo do očí, odhalil svou pravou tvář. Ale msta patří Bohu. Pamatujte si, má paní, že dřív než uplyne tento měsíc, bude hrabě Geoffroy mrtev!“

Eleonoru z opatových slov lehce zamrazilo, ale vzápětí si pomyslela, že je vyřkl v hněvu. Pak si však uvědomila, že se Bernard mračí na Jindřicha.

„Když jsem poprvé uviděl Geoffroyova syna, na okamžik se mě zmocnilo neblahé tušení.“ řekl.

„Smím se zeptat proč?“ vyzvídala Eleonora polekaně.

„Je to přímý potomek té ďábelské ženy – manželky prvního hraběte z Anjou Meluzíny. Povím vám, co se stalo. Ten blázen se dal svést její krásou a oženil se s ní a ona mu porodila děti, ale nikdy nechodila na mši. Jednou ji k tomu donutil, přiměl své rytíře, aby ji drželi za plášť, ale když došlo na pozdvihování, vytrhla se jim nadpřirozenou silou, s jekotem vyletěla oknem ven a už ji nikdy nikdo nespatřil. Není pochyb, že to byla ďáblova vlastní dcera, která nesnesla pohled na Kristovo tělo."

Eleonora se jízlivě ušklíbla. Ten příběh už přece slyšela. „To je ale jen stará pověst, otče opate. Vy tomu přece nevěříte?"

„Hrabě Geoffroy a jeho syn jí věří," opáčil Bernard. „Často o ní mluví. Vypadá to, jako by na to dokonce byli pyšní." Znechuceně sebou trhl.

„Domnívám se, že zřejmě žertovali na váš účet," odpověděla na jeho slova Eleonora a vzpomněla si na Geoffroyův zlomyslný smysl pro humor. Jen sám Bůh ví, jak velice jej potřeboval v manželství s tou dračicí, císařovnou Matyldou, která mu nikdy nepřestala připomínat, že její otec byl anglickým králem a její první manžel samotným císařem Svaté říše římské! A na ni teď zbyl pouhý hrabě!

„O takových věcech se nežertuje," odpověděl Bernard upjatě. „A teď, má paní, musím promluvit s králem." Uctivě se uklonil a se zjevnou úlevou, že nemusí déle zůstat v její společnosti, se vzdálil. Eleonora se celá zachvěla. Králové a panovníci se před ním sice mohou třást, avšak pro ni je Bernard z Clairvaux přesto jen politováníhodný všetečný posedlý stařec. A proč by se jím měla v duchu zabývat, právě když k ní záměrně přichází Jindřich z Anjou?

Čím to je, že určité rysy a výraz obličeje u nějakého člověka tolik působí na druhé, podivovala se, neschopna odtrhnout pohled od obličeje mladého vévody.

„Paní královno, jak vidím, nesčetné zvěsti o vaší kráse nelhaly," oslovil ji Jindřich a naznačil rychlou úklonu. Eleonora pocítila, jak se v ní znovu probouzí touha. Bože, ten by ale stál za hřích! Co by dala za jedinou noc strávenou s ním v posteli!

„Buď vítán v Paříži, můj pane vévodo," zašveholila. „Mám radost, že jste se s králem shodli."

„Ušetří to spoustu krveprolití," řekl Jindřich. Všimla si, že mluví upřímně a k věci. Pohledem ji však svlékal, vnímal každou svůdnou křivku pod přiléhavými hedvábnými šaty s dokonale padnoucím živůtkem a dvojitým pásem, který zdůrazňoval její štíhlý pas a oblé boky.

„Doufám, že se ti dobře cestovalo," vyzvídala Eleonora, jež téměř omdlévala touhou.

„Nemůžeme nechat těch zdvořilůstek?" zarazil ji Jindřich. Bylo to od něho sice neslušné, avšak jeho slova ji přesto vzrušovala. Zahleděl se jí upřeně do očí. „Oba dobře víme, oč jde," pokračoval, „tak proč marnit čas, když se zatím můžeme blíž poznat?"

Eleonora se ho chystala zeptat, co má na mysli, nebo ho pokárat za neomluvitelnou důvěrnost k francouzské královně, ale k čemu by to bylo? Chtěla ho stejně, jako on nepochybně chtěl ji. Proč si to nepřiznat?

„Ráda bych tě poznala," zašeptala, vyzývavě se na něho usmála a rázem zapomněla na všechny ty nesmysly o ovládání svých pohledů. „Odpusť, ale nevím, co bych na to řekla."

„Podle toho, co jsem slyšel, jste neměla mnoho příležitostí," řekl Jindřich. „Král Ludvík je znám řekněme svou svatostí. Což ovšem samozřejmě neplatí, když velí vojsku nebo vypaluje města. Je zvláštní, že tak zbožný muž je schopen takového násilí."

Eleonora se otřásla. I po tolika letech nerada vzpomínala na to, co se stalo ve Vitry. Ludvík se tehdy navždy změnil.

„Mé manželství není bezstarostné," připustila Eleonora ochotně. Jindřich si o ní nesmí myslet, že svého chotě miluje. Kdysi do něho byla dívčím, romantickým způsobem zamilovaná, ale to už je dávno.

„Potřebujete do postele opravdového muže," odpověděl jí Jindřich bez okolků, aniž z ní spustil pohled, a při tom se svůdně usmíval.

„Právě to jsem se snažila vysvětlit opatu Bernardovi," prohlásila Eleonora rozpustile.

„Zrovna jemu? Hlídacímu psu všeho křesťanstva? To on nikdy nepochopí," zasmál se srdečně Jindřich. „Víte, že když byl mladý a při pohledu na hezkou holku se mu poprvé postavil, skočil do ledové vody v rybníku, aby se té hrůzy zbavil!"

Eleonora cítila, jak z jeho slov zčervenala vzrušením. Jak rychle spolu začali mluvit o tak intimních věcech, bylo až neskutečné a nesmírně dráždivé.

„Ty jsi ale sebevědomý mladík," pronesla vyzývavě. „Je ti opravdu teprve osmnáct?"

„Jsem muž ve všem, na čem záleží," ujistil ji významně Jindřich, jehož se její slova trochu dotkla.

„Dokážeš mi to?“ sváděla ho.

„Kdy si přejete?“ zeptal se jí s dychtivým výrazem ve tváři.

„Vzkážu ti po jedné ze svých dvorních dam,“ odpověděla bez váhání. „Dám ti vědět, kdy a kde spolu budeme moci být v bezpečí sami.“

„Je Ludvík žárlivý?“ vyzvídal Jindřich.

„Ne, poslední dobou ke mně vůbec nechodí,“ prozradila mu Eleonora s hořkostí v hlase, „a ani v minulosti to nebylo lepší. Raději měl jít do kláštera, protože ženám není k ničemu.“

„Slyšel jsem, že vás upřímně miluje,“ dotíral Jindřich.

„Ale ano, nepochybuji, že mě miluje, avšak pouze v duchovní sféře. Nepotřebuje mě mít tělesně.“

„Tak je blázen,“ zašeptal Jindřich. „Já už se nemůžu dočkat.“

„Asi to budeš muset ještě chvilku vydržet,“ opáčila nezávazným tónem Eleonora. „Mám u dvora nepřátele. Francouzi mě odjakživa nenávidí. Ať udělám, co chci, pokaždé je to špatně. Připadám si jako ve vězení, omezuje mě tolik zákazů a neustále mě někdo sleduje. Musím být tudíž opatrná, jinak budou mou pověst ještě více špinit.“

Jindřich povytáhl obočí. „Ještě více?“

„Možná jsi slyšel, že se o mně vykládá všelicos,“ přiznala Eleonora lehkomyslně.

„Zaslechl jsem něco, co upoutalo mou pozornost a doslova mě to probudilo,“ ušklíbl se. „Až se mi postavil, chcete-li slyšet čistou pravdu! Ani já přece nejsem žádný anděl. Oba jsme ze stejného těsta, má královno.“

„Vím jen, že takhle jsem se nikdy necítila,“ zašeptala Eleonora a sotva popadla dech.

„Tiše, má paní,“ varoval ji Jindřich. „Dívají se na nás. Už spolu mluvíme příliš dlouho. Budu čekat na zprávy od vás.“ Pozvedl její ruku a políbil ji. Dotek jeho rtů i těla s ní pořádně zamával.

Téhož večera seděla Eleonora před zrcadlem a upřeně hleděla na jeho vyleštěný stříbrný povrch. Viděla tam svůj vlastní obraz a prohlížela si svůj oválný obličej s alabastrově bílou pletí, višňově rudými rty připomínajícími růžové poupě, smyslné oči s těžkými víčky a výraznými lícními kostmi, vše orámované záplavou kadeří v barvě mědi. Žasla, že ještě nemá svraštělou pleť ani vrásky, ale pochybovala, zda po ní i přesto bude Jindřich tolik toužit, až zjistí, že je jí devětadvacet let, to znamená o jedenáct roků víc než jemu. Ale to

on určitě ví. Všichni přece slyšeli o její slavné svatbě s Ludvíkem a její věk nebyl žádným tajemstvím.

Potlačila obavy, vstala a prohlédla si v zrcadle své nahé tělo. Jindřich bude určitě potěšen, až spatří, jaká má pevná trčící prsa, štíhlý pas, ploché břicho a oblé boky. Pouhé pomyšlení na ten ocelově chladný zasvěcený pohled na její nahotu ji rozehřál touhou a prsty se jí chtivě svezly dolů k tomu tajnému místu mezi nohama, které lidé jako Bernard považovali pro zbožné křesťany za zakázané – místu, kde se před pěti lety naučila prožívat návaly a vlny nevýslovné slasti.

Naučil ji to trubadúr Marcabrun – jedinečný Marcabrun, kterého sama pozvala z rodné Akvitánie k pařížskému dvoru, u něhož nadání takového druhu, jaké v sobě měl, nedovedli ocenit. Snědý, téměř ďábelského vzezření, ji vzrušil a probudil svými podmanivými – a mizernými – básněmi složenými na počest její krásy, a pak udělal, co Ludvík nikdy nedokázal, totiž přivedl ji k vyvrcholení, což se stalo jednoho nádherného červencového dne v besídce v odlehlém koutě palácových zahrad. Marcabrunova přehnaná důvěrnost projevující se ve verších věnovaných královně však podnítila Ludvíkovu podezíravost a žárlivost, a proto ho vypověděl zpátky na jih, aniž si uvědomil, jak dalece Marcabrun zneužil jeho pohostinnosti. A chtivá touha poznat znovu to sladké naplnění Eleonoru následujícího podzimu vehnala do Geoffroyovy náruče.

Od té doby se naučila uspokojovat sama, a tak to právě teď vášnivě udělala a celé tělo jí zaplavilo napjaté očekávání slastí, jež bude prožívat s Jindřichem z Anjou, až budou moci být spolu. A když se utišila poslední slastná křeč, jež jí celou projela, slíbila si, že to bude brzy. Jindřich a Geoffroy se přece v Paříži nezdrží dlouho.

„Sledoval jsem, jak mluvíš s královnou," poznamenal Geoffroy.

„Prohodili jsme jen pár zdvořilůstek," odpověděl Jindřich odměřeně a nalil si plný pohár. Nikdy s otcem nemluvil o svých pletkách se ženami.

„Vypadalo to mnohem vážněji," obořil se na něho Geoffroy. „Jindřichu, já tě přece znám. Uvědom si, že je to francouzská královna, a ne nějaká děvka, s kterou se vyválíš někde na seně. Navíc jsme s jejím manželem právě uzavřeli mír."

„Toho všeho jsem si vědom," odpověděl Jindřich umíněně. „Nejsem přece pitomec."

„O tom bys mě nejdřív musel přesvědčit," odsekl jeho otec. „Všiml jsem si, jak se na ni chlípně díváš. A taky jsem viděl, jak na tebe vrhá nemravné pohledy. Abys věděl, Jindřichu, nemá právě dobrou pověst."

„Pouhé pomluvy," opáčil Jindřich, „ale nikdo jí nic nedokázal. Manžel ji nezapudil kvůli nevěře. Možná že jí ty pomluvy křivdí."

„Jsem si jistý," připustil Geoffroy opatrně, „že její manžel vůbec nic netuší."

„O její cti nemáte co pochybovat, otče!" vyhrkl nakvašeně Jindřich.

„Tak ty za ní opravdu pálíš," podotkl suše Geoffroy. Pak mu hlas zvážněl. „Poslyš, milý synu, k tomu, co jsem ti řekl, mám dobrý důvod. Opovaž se jí třeba jen dotknout. Nejen že je provdaná, navíc za tvého pána a krále, a tudíž je pro tebe dvojnásob zakázaná, ale" – hrabě na okamžik zaváhal a uhnul pohledem – „poznal jsem ji sám."

„Otče, tomu nevěřím," vybuchl Jindřich. „Říkáte to jen proto, abyste mě od ní odradil."

„Je to pravda, Bůh se mnou," trval na svém Geoffroy nesmlouvavým tónem. „Když jsem byl před pěti lety senešalem v Poitou, udržoval jsem s ní tajný poměr. Byla tam, aby získala podporu pro křížovou výpravu. Šlo jen o pomíjivou záležitost, nic vážného, a naštěstí z toho nic nebylo. Nikdo na nic nepřišel."

Jindřich si opovržlivě odfrkl. „A co má být? To mi přece nebrání, abych ji teď měl já. Vy už ji, jak je vidět, sám nechcete."

„Tys mě, chlapče, úplně nepochopil," sykl Geoffroy a popadl Jindřicha pevně za ramena. „Jestli s ní budeš spát, dopustíš se krvesmilstva. Takový vztah církev zakazuje."

Jindřich probodával otce pohledem a vykroutil se z jeho sevření.

„Jako že je Bůh nade mnou, ani trochu mi nezáleží na tom, co učí církev!" odsekl. „Zakazuje spoustu věcí, ale přesto se dějí, a ani vy můj pane, ani nikdo jiný mi nemůžete zabránit, abych u ní nedosáhl svého – a nejen svého, ale mnoha jiného. Nezapomínáte, doufám, že Eleonora je největší dědičkou v křesťanstvu."

Geoffroyovi se v pohledném obličeji zračil otřes. Vyskočil a na podlaze zařinčel prázdný pohár, který přitom shodil. „Je to manželka francouzského krále," sykl.

„Její sňatek se přece dá zrušit!" odpověděl Jindřich. „Dívám se a poslouchám. Copak se k vám nedoneslo, co se povídá u zdejšího dvora? Že jejich sňatek je neplatný a měl by přijít k zrušení? Páni jsou o tom přesvědčeni,

královna prý na to naléhá, a totéž si myslí dokonce i náš přítel Bernard, čert aby ho vzal. Jenom král je neústupný."

„Nevzdá se přece vlastních držav," prohlásil Geoffroy. „To dědictví je příliš významné, než aby se ho vzdal, tak to raději pusť z hlavy."

„To tedy ne," vzdoroval Jindřich. „Ludvík si Akvitánii nemůže ponechat v držení. Na jeho moc tam nikdo příliš nedá. Eleonořini lenní páni jsou vzpurná cháska. Ani její otec je nedokázal zkrotit."

„A ty si myslíš, že to snad dokážeš!" posmíval se Geoffroy.

„Mám lepší vyhlídky než oni," ujistil ho Jindřich. „Ludvík k tomu nemá potřebné prostředky. Jakmile získám Anglii a s ní i Normandii, pak už budu s to prosadit svou vládu."

„Předbíháš událostem, chlapče," řekl Geoffroy unaveně. „Nemáš vůbec zaručené, že ti kdy Anglie bude patřit. Bůh ví, že tvá matka o ni s králem Štěpánem urputně zápasila řadu let, ale přesto tam i nadále sedí na trůně on, navzdory tomu, jak lidé reptají, že Bůh i všichni svatí během těch strašných let jeho vlády spí, a kromě toho má Eustacha – dědice, který nastoupí po něm. Proti tomu je nárok tvé matky, pouhé ženy, sice právoplatný, avšak chabý. Veškerou naději, že se jí toho podaří dosáhnout, promarnila už před lety, když popudila povýšeným chováním Angličany." Z jeho tónu bylo patrné, že ji odcizilo i jemu.

„To není spravedlivé! Nikdy jste mou matku nemiloval," obořil se na něho Jindřich.

„Odjakživa se z hloubi duše nenávidíme, to snad víš," odpověděl mu s vervou Geoffroy. „Ale o to teď nejde. Ti, které Bůh spojil, se spolu buď musejí naučit vycházet, anebo žít odděleně jako my dva. A pokud jde o tebe, můj synu, hlavně zapomeň na ten bláznivý nápad, že královnu Eleonoru jejímu manželovi odloudíš. Jednou toho budeš litoval, to mi věř."

„O žádné odloudění nepůjde. Vím jistě, jako že Bůh je Bůh, že ke mně přijde sama, a ráda."

„V tom případě jsi větší blázen, než jsem si myslel," odplivl si Geoffroy, zvedl z podlahy svůj pohár a rázně odkráčel k velké konvici ve tvaru lva, která stála na stole. Nalil si víno až po okraj a jedním douškem je vypil. „Vždyť ji vlastně neznáš."

„Znám ji dost dobře, abych věděl, že ji chci, a nejen kvůli jejím državám." V rozrušeném mozku mladého vévody stíhala jedna myšlenka druhou. „Jen si to, otče, představte – kdybych se oženil s Eleonorou, stal bych se pánem

všech zemí mezi řekou Loirou a Pyrenejemi, což by bylo rozsáhlé územní dědictví, možná největší, jaké se kdy naskytlo v celých dějinách. Mohl bych založit novou říši – anjouovské impérium. Pozvedl bych náš rod a ty bys na mě mohl být hrdý. Ludvík by se při takovém pomyšlení složil."

„A právě proto se Eleonory nevzdá," připomněl mu Geoffroy. „Proč by měl fakticky předat ty bohaté državy nějakému vazalovi? Jestliže se s ní rozvede, nastane shon o její ruku, a proto s tím příliš nespěchá. Bože můj, Jindřichu, ty ale umíš být paličatý. Nech to raději být. Z toho stejně nemůže vzejít nic dobrého."

„Ale já na získání poloviny Francie nevidím nic špatného," odpověděl mu důrazně syn.

„Tak alespoň pamatuj na svou nesmrtelnou duši, ty jeden blázne."

„Ale na tu já přece myslím stále, otče, ujišťuji vás," zalhal Jindřich.

Jindřich za sebou zavřel dveře, zastavil se a v mihotavém světle svíček si pozorně prohlížel Eleonoru. Měl na sobě týž prostý lovecký oděv, jaký si vzal na slavnostní udělení léna. Ona si naopak oblékla tenký volný šat z nejjemnějšího bílého, zlatem protkávaného aksamitu, vzala si náušnice s drahokamy a služky jí pročesávaly vlasy, dokud jí nezářily žhavým plápolajícím jasem. Přistihla se, jak si užívá moci, jíž díky kráse a tělu může nad Jindřichem uplatňovat. Byla si dobře vědoma toho, že její šaty jsou průsvitné, že se pod nimi rýsují její ztuhlé bradavky a že on neskrývá potěšení z toho, co tak dychtivě hltá očima.

Rychle se k ní blížil a při tom odhodil na podlahu opasek a strhl ze sebe kazajku. Měl širokou hruď, lehce porostlou hnědými chlupy, tmavšími, než jaké měl vlasy, a na pažích i ramenou mu hrály svaly. Eleonora se nedokázala ovládnout. S potlačovaným výkřikem došla až k němu, sama mu stáhla spodky, zvané francouzsky *brayes*, a obnažila mu vzrušený penis. Laskala ho oběma rukama a Jindřich ji přitom sevřel v náručí, pevně ji k sobě přivinul, zatímco jí nedočkavé rty tiskl na čelo a hledal její ústa. Prsty plné mozolů od věčného svírání uzdy trhaly vyšívaným výstřihem jejího šatu, který jí vzápětí stáhl kolem boků, a pak ji uchopil za paže, odstrčil ji od sebe a nemohl se pohledem odtrhnout od jejích plných ňader. Pak se sklonil a zbavil ji šatu, který jí kolem kotníků sklouzl na zem, až před ním stála nahá.

Zvedl ji, odnesl na lože a ulehl s ní do hedvábných podušek a prostěradel, dlaněmi nevynechal ani kousíček jejího těla, laskal ji tak dlouho, až měla

pocit, že zemře rozkoší. Oplácela mu stejnou mincí, dráždila a vzrušovala ho prsty i jazykem tak dlouho, až to už nemohl snést, rychle si na ni lehl, pronikl do ní hlouběji, než kterýkoli milenec před ním, zaplavil ji touhou a nakonec vydal vítězoslavný výkřik. Eleonora ho pak vzala za ruku a položila ji na svůj poštěváček, ale nemusela mu ukazovat, co má dělat dál, poněvadž to samozřejmě věděl. Když došlo k vyvrcholení, proniklo jí celým tělem, protože Jindřich, který už byl zase vzrušený, do ní v tu chvíli znovu vnikl. Takové vytržení předtím vůbec nepovažovala za možné.

Trvalo dlouho, než usnuli. Eleonora ještě nikdy neměla tak zdatného a nadšeného milence, a sama v sobě rychle objevila schopnost prožívat na místech, jejichž existenci si do té doby jen matně uvědomovala, rozkoš, o jaké se jí ani nesnilo. Potom přišel spánek, tichý a pokojný, a když se za svítání probudila, Jindřichovy ruce ji znovu objímaly a jeho mužství na jejím stehně se neodbytně hlásilo.

Když poté, už po milování, ležela vedle něho a vzájemně se lépe poznávali, byla si definitivně jistá, že se ho nikdy nevzdá.

Jindřich šedýma očima s víčky ztěžklými uspokojením upřeně hleděl do jejích. Na plných rtech mu zahrál úsměv.

„Myslím," řekl jí tiše, „že takhle mi se ženou ještě nikdy nebylo." Prsty, překvapivě něžnými, jí jemně přejel po tváři. Energičnost, kterou projevoval, dokonce i potom, co v něm vášeň už utichla, ji vzrušovala.

„Je mi krásně," přiznala s pohledem upřeným do jeho očí. „Řekni, že to není pouhý chtíč."

„Nemůžu popřít, že po tobě neodolatelně toužím," usmál se uličnicky. „Jsi opravdu nádherná…," natáhl ruku a pomalu jí přejel po celém těle. „Ale já tě chci ještě kvůli něčemu jinému. Chci tě poznat – tvou mysl stejně jako tvé tělo. Chci poznat tvou duši."

„Od chvíle, kdy jsem tě potkala, jsem tušila, ale ne, věděla jsem určitě, že jsme si souzeni," odvážila se tvrdit Eleonora. „Zní to snad přehnaně?"

„Určitě ne," odpověděl Jindřich. „Cítím to také tak a těší mě, že je naše vášeň oboustranná."

Eleonora si byla jistá, že je jí to osudem souzeno. Ten pocit ji naplňoval a povznášel zároveň. Bůh sám tohoto muže vedl, aby jí zkřížil cestu, muže, jenž dokázal uspokojit nejen její tělo, ale i její ctižádost. Od okamžiku, kdy se spojili v jedno tělo, věděla, že jejich setkání bude mít dalekosáhlé

důsledky, a v náhlém záblesku neomylné jasnozřivosti spatřila, co se stane. Opustí Ludvíka a rozbije manželství s ním.Vrátí se na jih do Akvitánie a získá ji zpět pro sebe. Potom ji i sebe daruje Jindřichovi. Společně s jejími zeměmi připojenými k jeho budoucímu dědictví budou s to vytvořit impérium, jaké ještě křesťanský svět neviděl, a Akvitánie se stane světovou velmocí. A s Jindřichovou podporou dokáže zkrotit své vzpurné vazaly a vládnout moudře a spravedlivě.

„Jindřichu z Anjou," pravila a dívala se mu do bezedných očí, „chci se stát tvou ženou."

„A já, má paní, chci být tvým mužem," odpověděl horoucně a znovu ji políbil. „Vím, protože se o tom hodně mluví, že máš o svém manželství pochybnosti, které sdílí dokonce i svatý Bernard. Ale co Ludvík? Dá ti volnost?"

„Promluvím s ním," zašeptala mu Eleonora do ucha. „Tentokrát mě musí vyslechnout."

„Ale nepovíš mu o nás?" zeptal se polekaně Jindřich.

„Jistěže ne," řekla. „Nejsem blázen, miláčku. Myslíš si snad, že by se mě zřekl, kdyby věděl, že se za tebe chci provdat?"

„Vidím, že blázen jsem já! Otec mi to často říká."

Eleonora se zasmála a začala mu zlehka hladit chlupaté stehno.

„Stojí za to, abychom se vzali," odpověděla. „Už dlouho toužím po svobodě, ale jak dlouho bych si ji udržela? Octla bych se v obležení všelijakých nápadníků, jimž jde pouze o majetek. Nemůžu se provdat jen tak za někoho. Ale ty budeš mým mocným ochráncem a jsem si naprosto jistá, že mi uchováš mé dědictví a pomůžeš mi je dobře spravovat."

Jindřich si ji změřil dlouhým upřeným pohledem.

„Napadlo mě, že si budeš myslet, že jsem o tebe usiloval jen kvůli tvému dědictví. Teď už ale jistě víš, že mi jde o víc." Požitkářsky se protahoval a přitom si jí hrál s bradavkami. „I kdybys neměla žádné věno, chtěl bych tě stejně za ženu. Myslím to vážně, Eleonoro. Jako že je Bůh nade mnou!"

„Věřím ti," odpověděla Eleonora, „ačkoli doufám, že se právě teď nedíváš! „Neuniklo mi však, že by ti lidé, peníze a prostředky, které mé državy mohou poskytnout, nesmírně pomohly při získávání Anglie."

Jindřich se rozesmál. „Takže víš o mých cílech v tomto směru. Pochopitelně, není to přece žádné tajemství."

„Navíc si uvědomuji," pokračovala Eleonora, „že sňatek se mnou by z tebe udělal největšího a nejbohatšího panovníka v celém světě."

„Proč mě to jen nenapadlo?“ opáčil Jindřich. „Teď jsi pro mě neskonale přitažlivější!“ Začal ji líbat, zprvu jen tak hravě, pak ale s jasným úmyslem.

„Počkej,“ zadržela ho Eleonora. „Slíbíme si, že se vezmeme?“

Uklidnil se a vážně na ni pohlédl. „Ano. Já, Jindřich z Anjou, si beru tebe, Eleonoro Akvitánská, za svou budoucí právoplatnou manželku.“

Eleonora se posadila a dlouhé vlasy jí spadly přes prsa.

„A já, Eleonora, se zaslibuji tobě, Jindřichu, nyní, vždy a na věky věků, amen.“ Usmála se na něho tak zářivě, až mu to málem vyrazilo dech. „Jsme rozhodnutí. Dosáhneme toho. Ludvíka nech klidně na mně.“

„To budu muset. Zítra totiž odjíždíme do Anjou. Vím, že mě nezklameš, Eleonoro.“ Jindřich jí políbil ruku. Vytušila, že vzhledem k tomu, jak je prostý, taková zdvořilá gesta dělá jen výjimečně, a o to víc si toho vážila.

„Už jsem se rozhodla,“ prohlásila. „Nic nám nebude stát v cestě. Ale je třeba udržet všechno v naprosté tajnosti. Dokud nebude celá ta záležitost vyřízená, nesmíme Ludvíkovi dát ani v nejmenším najevo, že se máme v úmyslu vzít.“

„Máš pravdu, protože jinak by nám to musel zakázat,“ ujistil ji Jindřich. „Už teď mi nevěří, protože má léna obklíčují jeho královské země téměř ze všech stran. Mohl bych se stát jeho největším nepřítelem. Při pomyšlení, že bych získal i Akvitánii, by ho možná ranila mrtvice!“ Jindřich se zamračil a odmlčel. „Uvědomuješ si, že poněvadž je naším nejvyšším lenním pánem, sňatek uzavřený mezi námi bez jeho svolení by mohl vést k válce?“

„Ano,“ odpověděla Eleonora vyrovnaně. „Ale která strana by pak měla větší naději na vítězství? Na to by ani nedošlo. Francouzské království je v porovnání s mocí Akvitánie, Poitou a Normandie malé a slabé.“

„Moc je jedna věc a právo druhá,“ připomněl jí Jindřich. „Ludvíka budou mnozí podporovat z pocitu mravní povinnosti. Budou tvrdit, že jsme jednali velice opovážlivě, nemluvě o nezdvořilosti. Jsi-li však ochotna se toho odvážit, má paní, jak bych ti mohl odporovat?“ Oči mu zářily očekáváním boje s Ludvíkem.

„Některé věci přece stojí za to, abychom o ně bojovali,“ prohlásila rozhodným tónem Eleonora. „Já se toho nebojím.“

„Bože můj, jak já tě miluji,“ vydechl Jindřich a znovu ji pomiloval.

„Jdi s Pánembohem,“ řekla Eleonora, zatímco zahalovala svou nahotu lehkým domácím hávem, a pak Jindřicha za prvních červánků před svítáním

políbila na rozloučenou u dveří své komnaty. „Pošlu ti zprávu, jakmile budu svobodná, a potom odjedu na jih do svého sídelního města Poitiers. Přijedeš tam za mnou, jakmile to bude možné, a staneš se mým manželem."

„Nezklamu tě," sliboval Jindřich. „Na mě se můžeš spolehnout. Nežiji pro nic jiného." A znovu zvedl prst k ústům.

„Nevím, jak to tak dlouho bez tebe vydržím," posteskla si Eleonora.

„Bude to jen na krátkou dobu. Mysli na naše tři noci lásky a pamatuj, že na ně budu také vzpomínat a toužit po dalších."

Když Jindřich odešel a rozplynul se v ranní mlze, v níž hledal svého uvázaného koně, Eleonora si přitáhla pláštík těsně k tělu a horoucně se modlila, aby všechno dobře dopadlo.

„Domů," vydechla, „chci odjet domů. Aby už skončilo tohle vyhnanství a zase jsem byla mezi svými tam, kde mě lidé mají rádi. A po svém boku měla Jindřicha z Anjou, který se stane akvitánským vévodou. Potom spolu připravíme nový zlatý věk. Byla by to větší radost, než jakou jsem kdy očekávala. Bože na nebesích, vyslyš mé prosby! Ach, prosím, vyslyš mé prosby!"

2 ~ Údolí řeky Loiry v září roku 1151

„Připravuji konečný útok na Anglii, otče," oznamoval Jindřich, když se s Geoffroyem na koních vraceli po břehu mohutné řeky Loiry domů, bezprostředně následováni oddílem jízdních zbrojnošů. Bylo horko k padnutí, šaty se jim lepily na tělo a potící se koně byli celí zpěnění. „Na příští týden jsem do Angers svolal válečnou radu svých dobrých baronů z Normandie," líčil s nadšením otci hlavní rysy svých plánů.

„Udělal jsi dobře, můj synu," pochválil ho Geoffroy a poklepal mu uznale na rameno. „Matka na tebe bude hrdá."

Pomalu klusali dál asi míli a probírali zamýšlený všeobecný útok, vtom se však Geoffroy obrátil na Jindřicha a obličej mu náhle zvážněl.

„Spoléhám se, že ses držel rady, již jsem ti dal, pokud jde o královnu Eleonoru," kladl na srdce synovi naléhavým tónem.

„Ano," odpověděl Jindřich úsečně, ale bylo na něm vidět, že lže.

Geoffroy dlouho mlčel.

„Z toho nevzejde nic dobrého," pravil nakonec.

„Že to říkáte zrovna vy, otče!“ odsekl Jindřich.

Geoffroy zachovával mlčení. Pod kloboukem, který měl jako obvykle ozdoben květem kručinky – latinsky nazývané *planta genista*, po níž po čase byli jeho potomci pojmenováni Plantagenety –, se z něho lil pot.

„Bože, to je horko,“ ulevil si a utřel si čelo. Jindřich, který rovněž těžce dýchal, se rozhlédl po otevřených širokých rovinách v údolí řeky Loiry.

„Co kdybychom se vykoupali?“ zeptal se. „Alespoň by nás to ochladilo. U Château-de-Loire je řeka mělká a není to odsud daleko.“

„Rád,“ odpověděl Geoffroy unaveným tónem. „A náš doprovod to určitě také ocení.“

Na domluveném místě sesedli z koní a začali se svlékat. Zbrojnoši se buď bez okolků natáhli pod stromy, aby se v jejich stínu prospali, anebo se zuřivě vrhli na své sedlové brašny, v nichž si s sebou vezli jídlo a pití. Několik se jich vytratilo dál mezi stromy, aby vykonali tělesnou potřebu. Slunce pálilo na uschlou trávu, v níž sborově zpívali cvrčci a sem tam se míhaly ještěrky.

Geoffroy a Jindřich se nazí rozběhli ke břehu a vzápětí skočili do vody a mohutnými záběry plavali doprostřed líného proudu. Se smíchem na sebe ze všech sil cákali a poté spolu v rozvlněné vodě začali zápasit. Jindřich s překvapením zjistil, že otec má ocelové svaly – v duchu si řekl, že na muže, kterému už je osmatřicet let, to není špatné. Letmým pohledem sklouzl rovněž k otcově působivému mužství a poprvé v životě mu začalo vážně vrtat hlavou, zda otec skutečně mluvil pravdu, když tvrdil, že tělesně poznal Eleonoru, a jestliže ano, zda ji uspokojil stejně jako on sám.

Když přestali dovádět jako dva malí kluci, několikrát přeplavali řeku tam a zase nazpátek a potom vylezli na břeh, chvíli zůstali sedět na horkém slunci, osušili se a teprve potom se oblékli.

„Budeme si muset najít nějaký nocleh,“ upozornil Geoffroy. „Měl bych vyslat dopředu zvědy. Nedaleko odtud v Sarthe mám svůj hrad Le Lude. Jeďme tedy tam.“

Poté, co zburcovali purkrabího a jeho čeleď, se jim v hradu dostalo pohodlného ubytování. Geoffroy poručil jídlo a poté se k němu s Jindřichem a celým doprovodem posadil, aby si na něm s požitkem pochutnal. Pozvedl stříbrný pohár naplněný sladkým vínem z Anjou a připil na úspěch synova zamýšleného útoku na Anglii.

„Určitě to dobře dopadne,“ ujistil ho Jindřich velkoryse. Víno mu dodalo odvahy a sebejistoty. Všiml si, že otec zrudl, ale ačkoli v pevném kamenném

hradu bylo chladněji, připisoval to vlivu horka. Poté Geoffroy mávnutím odmítl dobře vykrmenou drůbež pečenou na rožni a prohlásil, že v takovém počasí nemá na jídlo vůbec chuť. Jindřich krátce poté, co hltavě pozřel svou večeři, pocítil první záchvěv obav, poněvadž hrabě nejprve odmítl předloženou mísu ovoce a vzápětí se náhle křečovitě zachytil okraje stolu a celý se roztřásl.

„Není vám dobře, otče?“ zeptal se s úzkostí v hlase. Pokud mu bylo známo, Geoffroy nebyl za celý život ani jediný dne nemocný.

„Jen malá horečka, synu. To nic není.“ Na hlase mu bylo znát, že nemůže popadnout dech.

Jindřich položil mozolnatou dlaň na otcovo čelo. Doslova sálalo horkostí.

„Věděl jsem, že se v tom horku nemám koupat,“ řekl Geoffroy a pokusil se o úsměv. „Určitě jsem si přivodil zimnici. Přišlo to tak nenadále.“

„Měl byste si jít lehnout, pane,“ doporučoval mu syn.

„Půjdu,“ souhlasil Geoffroy, když se však vzápětí pokusil vstát, opustily ho síly a těžce se zhroutil na stůl. Jindřich vyskočil současně se čtyřmi zbrojnoši a společně odnesli nemocného po kamenném točitém schodišti do poschodí, kde ho v ložnici obtížně uložili na kožešinu prostřenou na dřevěném loži. To už se celý prudce třásl, tělo měl na dotek rozpálené a dlaně ledově chladné.

„Byl hlupák, že se šel koupat do té řeky,“ poznamenal jeden ze zbrojnošů.

Jindřich ho zpražil pohledem. „Svlékni ho,“ nařídil.

„Copak jste se úplně zbláznil?“ obořil se na něho zbrojnoš. „Měli bychom ho přece zabalit, aby byl v teple.“

„Teplo je mu až dost. Potřebuje zchladit,“ trval na svém Jindřich. „Svlékněte mu všechno.“ Zbrojnoši sice neradi, ale přece nakonec poslechli, vysvlékli Geoffroye téměř donaha a jen z ohledu na mravnost mu nechali alespoň spodky.

„A teď přineste umyvadlo s vodou a ručníky,“ houkl na ně Jindřich. Zbrojnoši odešli a cestou si tlumeně vykládali, že se jejich mladý pán úplně zbláznil a zaviní smrt hraběte, ale přesto uposlechli jeho rozkazu.

Jindřich omýval otcovo rozpálené tělo houbou, čehož se ujal ochotně sám, protože měl Geoffroye velice rád, a při tom si v duchu přál, aby se mu ulevilo.

„Jste silný, pane. Musíte se držet statečně!“

Geoffroy ležel bez zájmu o okolí a oči mu žhnuly horečkou. Něco zamumlal a syn se k němu sklonil, aby slyšel, co říká. Většinou to bylo nesrozumitelné, ale rozeznal alespoň výrazy „Ne, zapřísahám tě“ a „Eleonora“.

Syn s úděsem chápal, co otec říká, přesto se však rozhodl, že jeho slova nebude brát na vědomí. Vždyť to přece bylo pouhé blouznění nemocného.

Jindřich probděl u otce celou noc, po niž jím cloumala horečka, snažil se ho ze všech sil ochlazovat a zůstával hluchý k jeho obtížně srozumitelnému blouznění. Ve stínu bděli rovněž zbrojnoši, kteří kroutili hlavou nad takovou neobvyklou léčbou. Ale Jindřich měl své znalosti od starého učitele, Mistra Matouše z Loudunu, což byl velice moudrý muž, který ho v době, kdy žil v Bristolu v Anglii, naučil mnohému, a nejen knižním poznatkům, nýbrž i četným praktickým vědomostem. Těm nevzdělaným vojákům se nedostalo dobrodiní, jež představovalo vyučování Mistra Matouše. Otec bude žít, tím si byl Jindřich jistý.

Ale Geoffroyův stav se nezlepšoval, nýbrž naopak zhoršoval a Jindřich strávil značnou část následující noci smlouváním s Bohem. Když otce ušetří, on sám se vzdá Eleonory. V té chvíli to myslel smrtelně vážně, ačkoli neměl sebemenší představu, jak by něco takového dokázal snést. Bůh ho však – alespoň jak se zdálo – přesto vyslyšel, a když vyšlo slunce, Geoffroy otevřel oči, z nichž zmizel šílený nepřítomný výraz, a poprvé od chvíle, kdy podlehl chorobě, promluvil s nezkalenou myslí.

„Můj synu," ozval se, zřetelně pobledlý v osmahlém obličeji, „odpřísáhneš, že až se staneš anglickým králem, předáš má hrabství Anjou a Maine svému bratru Geoffroyovi."

„Otče!" vykřikl Jindřich, zneklidněný a zároveň pobouřený, protože své mladší sourozence vůbec neměl v lásce. „Především ještě neumíráte, takže na takové přísahy není vhodná chvíle. A kromě toho ode mne žádáte, abych se zřekl svého dědictví. Něco takového nemůžu udělat a vy byste to ode mě ani neměl chtít."

„Hochu, ale vždyť umírám," odpověděl chraplavým hlasem Geoffroy. „Cítím to v kostech. A nařizuji, aby mé tělo zůstalo nepohřbeno, dokud neodpřísáhneš, že uděláš, oč tě žádám."

„Ale, otče, Anjou a Maine mají připadnout mně právem prvorozeného syna," namítl Jindřich.

„Máš Normandii a – dá-li Bůh – získáš i Anglii." Geoffroyův hlas slábl. „Copak ti to nestačí? Nemůžeš vyhovět vrtochu umírajícího otce?"

„Ne," prohlásil rozhodně Jindřich. „Lituji, ale nemůžu, poněvadž takový požadavek je neoprávněný."

Otec si ho změřil smutným pohledem.

„Tak alespoň slib, že nebudeš dál usilovat o francouzskou královnu. Žádám tě o to pouze z toho důvodu, že mám obavy o tvou duši. Už nemám žádné světské ohledy."

„Odřekl jsem se jí," odpověděl mu syn po pravdě, ale dobře věděl, že zemře-li otec, bude zproštěn svého slavnostního slibu, protože jinak by Bůh nedodržel svůj slib.

„Můžu tedy zemřít alespoň částečně spokojený," zachroptěl Geoffroy, poněvadž mu už pomalu docházel dech.

„Otče, neumírejte!" vykřikl zděšený Jindřich, uchopil nemocného za ruce a snažil se je třením alespoň trochu zahřát, vzápětí se však v hrůze odvrátil, poněvadž mu bezvládně vyklouzly z prstů a v Geoffroyových očích pohasl život. „Otče! Otče!" vykřikl a poté se hlasitě rozplakal.

Zbrojnoši, kteří měli hlavy svěšené žalem, poněvadž hrabě jim byl dobrým pánem, poklekli k loži na znamení úcty k duši opouštějící tělo a po chvíli vedle nich klesl na kolena rovněž bolestí omámený Jindřich. Chvíli mu trvalo, než si uvědomil, že od teď je nejen jediným normandským vévodou, ale i hrabětem z Anjou a Maine, a tudíž pánem jedné čtvrtiny celé Francie.

Zanedlouho Jindřich stanul nad mrtvolou zahalenou v rubáši, která nadále spočívala na loži, na němž otec zemřel.

„Splatil svůj dluh přírodě," řekl svým mužům, „přesto však nemůžu nařídit, aby byl pohřben, poněvadž neodpřísáhnu, že se zřeknu dědictví."

„Ale nechat mrtvolu vašeho otce hnít tady v tom horku by bylo hanebné," vykřikl purkrabí, který dobře věděl, že se věčně neklidný Jindřich hned vydá na cestu a ponechá na něm, aby si s celou věcí poradil sám.

„Musíte ho pohřbít, pane," naléhali na Jindřicha zbrojnoši. „Musíte teď odpřísáhnout, co jste nechtěl přísahat předtím. Nemůžete ho nechat jen tak ležet, aby zasmradil celý hrad."

„Tak dobře," vyhověl jim Jindřich a div se nerozplakal bezmocným zklamáním. „Slavnostně slibuji, že předám Anjou a Maine bratru Geoffroyovi. Jste spokojení? Teď pojedeme do Le Mansu připravit otcův pohřeb v klášteře svatého Juliána." A potom, dodal sám pro sebe, slib neslib, se pevně chopím držení Anjou a Maine, zajistím si věrnost svých tamních vazalů a nakonec obrátím zrak k Anglii – a ke koruně, na niž mám právo. A ožením se s Eleonorou, ať s Ludvíkovým souhlasem nebo bez něho."

3 ~ Paříž v září roku 1151

„Ludvíku, teď si poslechni, co ti řeknu," prohlásila zničehonic Eleonora, když večeřeli sami v její komnatě. Služebnictvo podalo na stůl kořeněného králíka, chlebové placky, ovoce a tvrdý sýr a pak je ponechalo o samotě v svitu blikajících svíček.

Ludvík obrátil hlavu s nakrátko ostříhanými světlými vlasy k manželce – krásné dlouhé kadeře si nechal ostříhat na znamení pokání, jež činil za vypálení města Vitry. V očích se mu zračil smutek. Věděl, že ji ztratil, tuto krásnou ženu, která si tak záhadně podmanila jeho duši, avšak nikoli tělo, a bál se, že z jejích úst uslyší slova, jež s konečnou platností zpečetí rozchod.

„Oba už dávno víme, že se vyskytují vážné pochyby o platnosti našeho sňatku," začala Eleonora opatrně. Na výsledku rozhovoru totiž záleželo mnohé, a tudíž byla rozhodnutá, že nedopustí, aby si všechno zkazila vlastní vrozenou prchlivostí.

Ludvíkovi po jejích slovech spadlo srdce do kalhot. Eleonora, která seděla naproti němu v modré říze ozdobené drahokamy a měla své nádherné vlasy rozpuštěné na ramena, vypadala tak skvěle. Nemohl prostě uvěřit, že ho žádá, aby ji zapudil.

„Přece když jsme byli v Římě, náš svazek potvrdil sám papež Evžen," odpověděl tiše. „Copak jsi na to zapomněla,"

„Jak bych na to mohla zapomenout?" odpověděla otázkou Eleonora a přitom se vnitřně otřásla při vzpomínce na to, jak jim rozzářený papež kladl na srdce, aby zapomněli na své rozepře a vzájemnou zatrpklost, načež je – což bylo příšerně trapné – uvedl do bohatě zařízené ložnice s hedvábnými závěsy a bohatě zdobeným ložem a naléhavě je žádal, aby si to v ní pěkně užili. A to také s pomocí Boží udělali, ačkoli Ludvík zaujal svůj obvyklý nejistý, omluvný postoj. Potom se jim narodila malá Alix, jíž teď byl jeden rok. Od té doby se však král Eleonory nedotkl. Vrtalo jí v hlavě, co tomu asi řeknou všichni ti francouzští baroni, kteří jí vyčítali, že nedokázala porodit syna.

„Jiní lidé, a velmi moudří, zastávají odlišný názor," pravila opatrně a při tom sáhla po hroznu. „Třeba opat Bernard. Nebo laonský biskup. Bernard je neochvějně přesvědčen, že náš sňatek je nedovolený. Ptá se, proč jsi tak

přísný, pokud jde o blízké pokrevní příbuzenství u jiných, když každý přece ví, že my dva jsme bratranec a sestřenice ve čtvrtém stupni. Oznámil mi, že si o tom s tebou promluví."

Ludvík svraštil čelo – v duchu se zachvěl při pomyšlení, že mu Bernard bude zase číst levity. Bezmocně pohlédl na Eleonoru. Přestal jíst. Na další sousto se nemohl ani podívat.

„Copak to nechápeš – přece sám Pánbůh zřetelně projevil svou nelibost," vedla vážným tónem dál svou Eleonora. „Nedopřál nám požehnání v podobě syna, který by se stal dědicem francouzského trůnu. Naše dcery království zdědit nemohou, to přece víš stejně dobře jako já. Chceš snad, Ludvíku, ohrozit svou nesmrtelnou duši tím, že setrváš v takovém manželství?"

„Ne, má paní. Už se s tebou nemohu dál přít," uznal smutně Ludvík. „Zřejmě budu muset dát na opatova napomenutí, ačkoli neodpovídají mým vlastním přáním." Po tváři se mu skutálela slzička. „Milovala jsi mě vůbec někdy?" zeptal se plačtivým tónem.

„Právě z lásky, již k tobě chovám, se obávám o tvou nesmrtelnou duši," ujistila ho Eleonora a v duchu si blahopřála, že ji bezděčně napadlo zachovat se právě tak a vlastně se elegantně vyhnout jeho otázce. „A o svou mám také strach." Královna se naklonila přes stůl ke králi a dodala: „Ludvíku, my dva se musíme rozejít. S tím se nedá nic dělat."

Král zůstal strnule sedět na židli s vysokým opěradlem a tiše plakal.

„Vždycky bylo po tvém, Eleonoro," ozval se nakonec. „Pomyslila jsi však na to, co náš rozchod bude znamenat pro mě? Přijdu o Akvitánii, která je perlou francouzské koruny."

„Vždyť jsi ji vůbec neměl," připomněla mu a krájela si kousek sýra. „Neměl jsi k tomu ani muže, ani prostředky. Bylo by dobré, kdyby ses zbavil takové odpovědnosti."

Ludvík přikývl a zamračil se. „Máš pravdu. Ukázalo se, že snaha vládnout tvým vzpurným pánům je nevděčný úkol. Ale myslíš si, že uspěješ v tom, v čem jsem já zklamal?"

„Přece je znám," odpověděla mu Eleonora, „a oni zase znají a milují mě. Jsem jejich vévodkyní," dodala královna a jedním douškem vypila pohár vína.

„Třeba tě přestanou mít rádi, až v některé z jejich věčných rozepří rozhodneš v jejich neprospěch."

„S takovou možností musí počítat každý panovník," ujistila ho Eleonora.

„Samozřejmě se znovu vdáš," konstatoval Ludvík. Podíval se po ní, jak

sedí v celé své kráse překypující životem, a nemohl se smířit s pomyšlením, že se stane manželkou jiného muže. Bylo to prostě nesnesitelné. Pro něho se stala životní výhrou, ideálem a – jak si sám musel přiznat – rovněž neustálým trápením. Byla tak plná života a tak silná, kdežto on, jak dobře věděl, byl nejen pouhým stínem krále, ale i muže. Nemohl si pomoci, ale děsil se tělesných hříchů. Věděl, že v tom ohledu Eleanoru zklamal, a právě proto se jeho žena dožaduje navrácení svobody. Samozřejmě ji chápal – dokonce jí odpustil koketování (ze všech sil doufal, že k ničemu dalšímu nedošlo –, jež měla za křížové výpravy s jejím strýcem Raymondem z Antiochie –, zato její vášnivou touhu po tělesných rozkoších mohl jen odsuzovat. Právě ty vždy odpuzovaly opata Bernarda, který vedl svatý život, i Ludvíkova starého učitele a rádce opata Sugera. Kdyby tak Eleonora pomýšlela na věci duchovní víc než na ty tělesné…

„Než se zavážu k dalšímu sňatku, pečlivě všechno uvážím," pravila neutrálním tónem.

„Copak si můžeš vážně myslet, že bys mohla vládnout sama?" zeptal se Ludvík, celý vnitřně rozvrácený. „Budeš potřebovat nějakého ochránce, silného a moudrého muže, který bude vládnout tvým jménem. A mohu-li ti radit, také někoho, kdo bude věrný mně a nebude se snažit zneužívat svou moc." Načež v duchu dodal, že to zřejmě je totéž jako chtít modré z nebe.

„Už jsem na všechno myslela," prohlásila klidně, „a právě proto nečiním žádné ukvapené rozhodnutí. Tato záležitost se musí vyřešit v nejlepším zájmu všech."

Nastalo napjaté ticho. Eleonora zadržela dech a vyčkávala.

„Pak tedy zřejmě musím vyhovět tvému přání," vzdal se Ludvík. Královna se snažila vypadat náležitě zarmouceně.

„Škoda že to nemůže být jinak," ozvala se po chvíli tiše a položila dlaň na královu ruku.

„Ani nevíš, jak velice si to přeji," odpověděl jí manžel, odtáhl ruku a při pohledu na zbytky masa stydnoucí v husté omáčce odstrčil talíř. „V zájmu zachování své královské i mužné cti tě žádám pouze o jedinou věc."

„Jakou?" zeptala se Eleonora ostražitě.

„Abys mi dovolila zahájit potřebné kroky. Ať se pak neříká, že francouzského krále opustila jeho žena."

„Souhlasím," uklidnila ho Eleonora a raději spolkla, co mu chtěla odseknout, totiž že není žádná jeho manželka. Nemělo přece smysl všechno zbytečně zhoršovat malichernými spory, když už jednou dosáhla svého.

„Zbývá ještě jedna věc," pokračoval Ludvík. „Předpokládám, žes myslela na naše dcery."

Eleonora o nich opravdu vážně uvažovala. O těch dvou krásných děvčátkách s blonďatými kudrnatými vlásky a velkýma modrýma očima. Pokaždé, když spočinula pohledem na Marii a Alix, žasla, že se podílela na jejich stvoření. Samozřejmě je milovala, přesto však byla okolnostmi nucená udržovat si k nim určitý odstup. Nakonec jako by ani nebyly její. Jakožto francouzské královské dcery je hned po narození předaly do péče celému hejnu chův a služebných a Eleonora se na každodenní péči o ně vůbec nepodílela. Měly mnohem blíž ke své vychovatelce Thomasine než k vlastní matce. Královna se s dětmi vídala vzácně, a tudíž se mezi nimi nevytvořilo bližší pouto.

Přesto však nastávaly vzácné okamžiky, při nichž se jí dcerky jemnýma rukama pověsily na krk a položily si střapaté hlavičky na její sametová líčka, zatímco jim vyprávěla pohádky o dobrých vílách a zlých démonech, nebo jim zpívala různé balady z jihu, jež se naučila v dětství. To se však stávalo zřídkakdy. A samozřejmě to tak bylo lepší, poněvadž jednoho, a ne zcela vzdáleného dne ty dívenky navždy opustí Francii, aby se provdaly za nějakého velkého pána či panovníka. Tak to na světě chodí a Eleonora od začátku věděla, že si nemůže dovolit k nim příliš citově přilnout, poněvadž někdy v budoucnosti se s nimi možná už víckrát neuvidí.

Avšak přesto přese všechno doufala, že před nevyhnutelným odchodem bude mít možnost si s nimi užít mnoho příjemných chvilek a také příležitost, aby s nimi navázala bližší vztah.

„Ano, přemýšlela jsem o nich až příliš," přiznala se Ludvíkovi. „Jinak to ani nešlo. Marie a Alix přece jsou tělem mého těla a jsou mi nesmírně drahé. Jaké to pro ně bude, vezmu-li je s sebou do Akvitánie a potom je zase pošlu zpět k tobě, až pro ně najdeš ženichy?"

Ludvík se zamračil a studeným hlasem se zeptal: „Eleonoro, copak jsi zapomněla, že Marie a Alix jsou francouzské princezny? Jejich místo je zde, ve Francii, a u mě, jejich královského otce. Moji baroni by nikdy nesouhlasili, aby odjely s tebou."

Eleonora zbledla jako stěna. „Ludvíku, vždyť jedné je šest let a druhé jen jeden rok. A já jsem přece jejich matka."

„Na to jsi měla myslet, když jsi naléhala, aby náš sňatek byl prohlášen za neplatný!" vyčetl jí král.

„Ale vždyť jsem na to myslela. Neustále! Je snad moje vina, že jsme příliš blízce pokrevně příbuzní? Ludvíku, prosím tě…“

„Nestačí, že mě opustí žena, kterou miluji? Mám snad přijít i o děti? Říkám ti, Eleonoro, žádný soud v celém křesťanstvu by ti je nesvěřil do péče a mě by zabilo, kdybys je měla odvézt pryč.“ Ludvík měl při těch slovech v očích slzy, bolest mu však nepůsobily jen dcerky.

„Tak je raději připravíš o matku?“ trvala na svém Eleonora.

„Zanedlouho dostanou macechu. Pamatuješ si přece, že jsi sama tvrdila, že se musím znovu oženit? A kvůli nástupnictví budu muset.“

„Uvědomuji si to, ale jsou to přece i moje děti!“ vykřikla Eleonora. „Nepřipravuj mě o ně, prosím tě.“

„Eleonoro, přece víš stejně dobře jako já, že nejde o pokrevní příbuzenství,“ odpověděl smutně Ludvík. „Ty toužíš po svobodě, uvědomuji si to už dávno. Tak kdo vlastně koho o co připravuje?“

„Bůh je mi svědkem, že jsem to nechtěla,“ vzlykala a padla na kolena. „Vím, že miluješ naše holčičky.“ V té chvíli už plakali oba.

„Jako vždycky jsi nic nedomyslela, Eleonoro,“ vzmohl se vzápětí na slovo Ludvík a zároveň odolal pokušení kleknout si vedle ní a utěšovat ji. „Jednáš, jak tě právě napadne, a působíš tím mnoho trápení. Miloval jsem tě a – Bůh mi pomoz – pořád tě miluji a kromě toho s tebou cítím. Ale v záležitosti nástupnictví nemohu – a ani nechci – ustoupit. Francouzské princezny musejí být vychovány doma ve své zemi. Lidé to tak budou očekávat. Kromě toho jsi přes dva roky nechala Marii být a odjela sis na křížovou výpravu. Jak si vzpomínám, trvala jsi na tom, že mě budeš doprovázet.“

„Bylo smutné, že jsem ji musela nechat doma, to mi věř. Ale prostě jsem s tebou, Ludvíku, musela jet. Mí leníci by tě nebyli uznali za svého velitele. Kromě toho jsem se s Marií stejně vídala málokdy. Nepotřebovala mě. Ani jedna mě nepotřebuje. To já potřebuji čas, abych je blíže poznala a vynahradila jim, čím jsem jim až dosud nebyla.“

„To ti, bohužel, nemůžu poskytnout,“ odpověděl Ludvík. „Uvažuj rozumně a pochop, v jakém se nacházím postavení.“ Kratičký okamžik, co mu srdce jednou zatepalo, jí upřeně hleděl do očí. „Přece si to ještě můžeš rozmyslet.“

„Víš, že to nejde,“ odporovala Eleonora. Celá se třásla. Vyhlídky na znovunabytou svobodu, návrat do Akvitánie a život po boku Jindřicha z Anjou, nemluvě o mnohanásobném prospěchu, který měl přinést sňatek s ním, jí byly příliš drahé na to, aby se jich vzdala, ale v té chvíli si s děsivou naléha-

vostí uvědomovala, jak velkou cenu za ně bude muset zaplatit. Z čirého zoufalství si v duchu vybavila Jindřichův obličej a zároveň se snažila potlačit žalostný obraz těch dvou milých světlovlasých holčiček.

Ludvík smutně pokýval hlavou. „Taková hrůza. A to jsme se brali s tak velkými nadějemi."

„Udělali jsme to nejlepší, co jsme mohli," utěšovala ho Eleonora, která nadále myslela jen na Jindřicha. „Boží zákon se však musí dodržet."

„Promluvím se svými biskupy," pravil unaveným hlasem Ludvík. „Potom se budeme muset zabývat praktickými záležitostmi."

„Hodláš mi předat Akvitánii?" zeptala se ostře Eleonora.

„Ano. Dojde ke klidnému odvolání mých královských úředníků a francouzských posádek. Odjedeme tam společně a dohlédneme na to. Tví vazalové tě budou očekávat."

„Všechny hrady, které jsi nechal postavit, se musejí dát zbořit," naléhala Eleonora. „Mým lidem jsou trnem v oku."

„Stane se," ujistil ji Ludvík.

Eleonora vstala, přistoupila k úzkému oknu – bylo jen o málo větší než střílna pro lučištníky – a vyhlédla ven na širokou Seinu a střechy pařížských domů namačkaných hustě na sobě. Nad nimi byla obloha černá jako uhel posetá hvězdami – týmiž, pod jakými žil, dýchal a čekal Jindřich z Anjou… Náhle se vzchopila, poněvadž si uvědomila, že se rozhodla správně. Musí v sobě potlačit smutek, poněvadž stejně nemá jinou možnost. O dcerky je dobře postaráno a sotva ji budou postrádat, musí je tedy milovat na dálku, jak to ostatně dělala vždycky – jediný rozdíl bude spočívat v tom, že se ta vzdálenost zvětší. O její vlastní budoucnosti rozhodl osud a tomu nemůže uniknout, ani kdyby chtěla. Musí se tedy ještě na nějakou dobu obrnit trpělivostí a mezitím se vrátí do Akvitánie, aby se znovu ujala svého úžasného dědictví. Odjede domů, do příjemných končin na jihu, žírných krajů plných mohutných řek a zelenajících se kopců, silných vín a slunečnicových polí, kde se mluví jejím rodným jazykem, nazývaným *langue d'oc*, který jí v porovnání s nekultivovaným cizím nářečím, jímž mluví lidé na severu, bude znít v uších jako hudba. Nemohla se dočkat, až se opět octne uprostřed svých krajanů, přestože bývají svárliví a často se uchylují k násilí. Pro ni znamenalo víc, že se stane vévodkyní akvitánskou, než si kdy předtím zakládala na tom, že je královnou Francie nebo třeba i královnou celého světa.

4 ~ Beaugency-sur-Loire roku 1152

Zatímco se církevní hodnostáři usazovali na kamenné lavice, klenutou síní zněl jejich tlumený šepot a přepychová roucha se kolem nich řasila v purpurových a černých pruzích.

Eleonora, která nad nimi seděla na trůnu, letmo pohlédla na Ludvíka, jenž upřeně zíral přímo před sebe s vážným a rozhodným výrazem v pohledné tváři. Dobře věděla, že sebemenším zamračením či úšklebkem neprozradí, co v duchu prožívá. Nedovolí mu to pýcha.

Od prvního zasedání církevního sněmu uplynulo deset dní. Král a královna se jej zúčastnili první den, aby vedli svou při a předložili rodokmen, jímž měli prokázat, že jsou příliš blízce pokrevně spřízněni. Ludvík předvolal svědky, aby tuto skutečnost potvrdili, a francouzský primas, ctihodný arcibiskup Hugo ze Sens, jenž svolal církevní soud, jim všem, Ludvíka a Eleonoru nevyjímaje, kladl podrobné otázky, jimiž se chtěl ujistit, že požadují zrušení sňatku z upřímných pohnutek, a ne z nějakého jiného důvodu. V králově případě tomu tak určitě je, rozhodl arcibiskup, ale pokud jde o královnu, kdoví? Stejně jako většina kléru ji neměl rád ani nesouhlasil s tím, že dosedla na trůn. Je svéhlavá, rozmarná a paličatá a Francie se bez ní snadno obejde. Arcibiskupu Hugovi se velmi ulevilo, když toho rána dorazilo papežovo rozhodnutí, vyžádané před několika týdny opatem Bernardem, a on tak mohl znovu svolat soud. Právě vstával a rozvinoval svitek pergamenu, který držel v ruce.

„Z moci, jež mi byla svěřena Jeho Svatostí papežem Evženem," přednesl tichým mírným hlasem, „prohlašuji, že žalobě předložené Ludvíkem, naším pánem a králem, a paní Eleonorou, vévodkyní akvitánskou, týkající se vzájemného pokrevního příbuzenství, se vyhovuje a jejich sňatek bude považován za neplatný od samého začátku."

Zatímco arcibiskupové souhlasně mručeli a opat Bernard – přišel jedině proto, aby dal najevo, že zrušení sňatku podporuje – projevil souhlas tím, že mlčky přihlížel, Eleonora cítila, jak jí srdce buší radostí a zaplavuje ji vlna štěstí. Konečně je volná, po všech těch dlouhých letech života v poutech. Je tedy zase svobodná. Marně se snažila vypadat klidně, protože by se neho-

dilo, aby dala najevo radost, jíž překypovala. Znovu jí patří Akvitánie. Bude jí patřit i Jindřich z Anjou… Je volná.

Bernard z Clairvaux se zamračil, když jí na tváři zahlédl letmý vítězný úsměv. Jen sám Bůh ví, co bude ta prostopášnice provádět, teď když dosáhla svého osvobození. Děkoval Bohu, že se jí Ludvík zbavil, ale zachvěl se při představě, že by teď klidně mohla způsobit zkázu v řadách ostatních křesťanů.

Remešský arcibiskup Samson, jehož Ludvík pověřil, aby na synodu zastupoval Eleonoru a hájil její zájmy, v té chvíli už povstal. Uklonil se směrem k ní, odkašlal si a prohlásil: „Můj pán a král mi poskytl záruky, že země paní Eleonory jí nyní budou navráceny, poněvadž je držela před uzavřením sňatku. Protože jejich manželství bylo uzavřeno v dobré víře, potomstvo, jež z něho vzešlo, totiž princezny Marie a Alix, má být považováno za legitimní a bude svěřeno do péče krále Ludvíka."

Eleonora polkla naprázdno. Nemohla ani pomyslet na předcházející dny a týdny, které následovaly po rozloučení s dcerkami. Hrály si tehdy ve své komnatě se štěňátkem, dávaly mu stužky kolem krku, krmily ho kousky masa od večeře a házely mu hadrový míč, aby jej aportovalo. Když je matka dychtivě objímala, dávaly najevo netrpělivost, protože chtěly zase dovádět, a zatímco si Marie matku, když jí řekla, že se možná nějakou dobu neuvidí, změřila nechápavým pohledem, baculatá malá Alix se o ni přestala zajímat a dobatolila se zpátky ke štěněti. Eleonora naposledy letmo políbila obě blonďaté hlavičky, načež s očima zalitýma slzami rázným krokem odešla z místnosti. To pro ni byla ta nejtěžší chvíle a tehdy také nakrátko zaváhala ve svém odhodlání, ale jen na okamžik. Teď se v mysli soustředila na přítomnost a slyšela, jak arcibiskup Samson říká: „Obě strany se bez překážek mohou znovu oženit či vdát, pokud paní Eleonora zachová věrnost králi Ludvíkovi jakožto svému lennímu pánu."

„S uspokojením konstatuji, že ve všech záležitostech bylo dosaženo tak přátelské dohody," pochvaloval si arcibiskup Hugo. „Vzhledem k tomu vydávám oběma stranám dekret o rozloučení manželství." Eleonora sklonila hlavu, poněvadž nechtěla, aby jí všichni vyčetli z výrazu obličeje, jakou má povznesenou náladu. Šířily se totiž četné pověsti, že se jí Ludvík zbavil kvůli nevěře nebo že ona trvala na rozvodu z chlípných důvodů. Vždyť alespoň to je pravda, přiznala si v duchu, ale pochybnosti o manželství pociťovala dlouhou dobu, a jestliže je sdílel i Bernard, pak bylo správné, když naléhala na jeho ukončení.

Ludvík vedle ní seděl nepohnutě a křečovitě svíral opěrky trůnu. Nemohl se na ni ani podívat. Dvůr vstával, arcibiskupové odcházeli a klaněli se před králem, právníci a písaři sbírali své pergameny a tlumenými hlasy probírali rozsudek. Královské manželství se přece nerozvádí každý den!

Ludvík náhle vstal a beze slova rázně vyrazil za arcibiskupem Hugem.

„Paní vévodkyně!“ Těmi slovy se do věci vložil její vlastní arcibiskup sídlící v Bordeaux. „Mohu vám něčím prospět?“

Eleonora ho obdařila laskavým úsměvem. „Vaše Milosti, jsem vám vděčná za všechnu laskavou péči o mou osobu a za to, že jste nelitoval námahy a přijel až sem, abyste se mohl podílet na jednání synodu.“

„Co teď budete dělat?“ vyzvídal arcibiskup.

„Chystám se do Poitiers,“ odpověděla mu Eleonora.

„Hned teď?“

„Ano. Akvitánie potřebuje, aby jí někdo vládl, čeká tam spousta práce, proto musím odjet bez sebemenších odkladů.“ Samozřejmě se mu nesvěřila s tou nejdůležitější věcí, již měla v úmyslu uskutečnit v Poitiers. S tím přece musí počkat, dokud se bezpečně nevrátí do svých držav.

„Pak vás tedy, paní, prosím o dovolení, abych vás tam směl doprovodit. Moji zbrojnoši vám poskytnou ochranu. Žijeme v nebezpečných časech a nejvýznamnější dědička v celém křesťanstvu by neměla cestovat bez doprovodu stráží.“

„To také nebudu,“ usmála se Eleonora. „Můj strýc, hrabě ze Châtelleraultu, a můj milý hrabě z Angoulême, který oddaností nahrazuje, co mu chybí, pokud jde o věk, se dostaví každý se svým doprovodem a dovezou svou vévodkyni domů. Poněvadž jste projevil laskavost, bude nám potěšením, připojíte-li se k nim a pojedete s námi.“

„Děkuji vám, paní, to také udělám,“ poděkoval arcibiskup s úklonou. Všiml si, že se král Ludvík vrací, a diplomaticky ustoupil do pozadí.

Ludvík stanul před Eleonorou. Šedé oči měl zastřené smutkem. Vzala ho za ruku.

„Nastal čas rozloučení, můj pane,“ prohlásila rázně. „Neříkám sbohem, poněvadž vím, že se ještě setkáme jakožto lenní pán a vazal. A doufám a spoléhám, že i jako přátelé.“

Ludvík téměř nemohl mluvit.

„Odpusť mi,“ pronesl pokorně. „Kdybych pro tebe byl lepší manžel, teď bychom se spolu neloučili.“

„Ale ne," namítla, „to já jsem přece zklamala jako manželka. Postrádám potřebnou poddajnost. Znám přece své vady." Eleonora si v té chvíli mohla dovolit, aby se chovala velkoryse, poněvadž ji k tomu muži už nevázala manželská pouta.

„Přeji ti jen dobré a chci, abys to věděla," řekl Ludvík. „Kdybych ti někdy mohl prospět jako dobrý panovník, stačí říct."

„Děkuji," usmála se Eleonora. „A teď už musím jít. Mám před sebou dlouhou cestu a ráda bych překročila Loiru do setmění. Sbohem, můj pane. Bůh s vámi!"

„Ať drží ochrannou ruku i nad tebou," zašeptal Ludvík a vyprostil ruce z Eleonořiných dlaní. Potom sledoval, jak sestoupila ze stupně trůnu, hluboce se mu uklonila a provázena dvěma dámami vyšla ze síně.

5 ~ Blois a Port-de-Piles v roce 1152

„Konečně svobodná," opakovala si pro sebe neustále Eleonora, pobízela koně ostruhami a jela mírným klusem na jihovýchod údolím řeky Loiry pokrytým bujnou zelení, již v té chvíli zaléval svit vycházejícího měsíce. Už si to říkala několik hodin – od okamžiku, kdy toho rána vyjeli z Beaugency. „Svobodná, jsem svobodná!"

Arcibiskup, její páni a ženy, které jí sloužily, všichni zachumlaní v tlustých pláštích, ji bezprostředně následovali a po obou stranách jel ozbrojený doprovod, který tvořili zbrojnoši s nasazenými přilbami a se zapálenými pochodněmi v rukou. Už dávno ztratili z dohledu mezky sloužící za soumary a káry, vrchovatě naložené jejími osobními věcmi, poněvadž bylo tak naléhavě třeba, aby Eleonora i její průvod jeli stále na jih a zanechali Francouzské království co nejdál za sebou. Kdyby se králi Ludvíkovi doneslo, co vévodkyně zamýšlí udělat, určitě by vyslal oddíl vojáků, aby se jí zmocnil a přivezl ji zpátky. Samozřejmě nebylo pravděpodobné, že by se o tom mohl něco dovědět – úskoky jí sice šly vždy lépe než jemu –, avšak přesto věděla, že je naléhavě třeba spěchat. A s každou ujetou mílí se samozřejmě přibližovala k setkání s Jindřichem."

Už k němu stačila vypravit posla s výzvou, na kterou čekal. Teď bylo důležité, aby se oba bezpečně a rychle dostali do Poitiers dříve, než se rozkřikne,

co mají v úmyslu. Její páni a arcibiskup byli do věci zasvěceni – znali odvážný a smělý úmysl, který pojala.

Před ní klusal její praporečník, jehož vlající praporec hlásal všem, kdo jej viděli, že se tudy ubírá Eleonora, vévodkyně akvitánská, hraběnka z Poitou a – až do rána toho dne – francouzská královna. Hrabata kroutila hlavou nad troufalostí, s níž všem na potkání odhalovala, kdo je.

„Paní, už nejste královna a netěšíte se královské ochraně, a tudíž jste vydána na milost a nemilost každému náhodnému dobrodruhovi," upozorňovali ji naléhavě páni.

„Nikdo by se neodvážil," postavila se jim na odpor a ze zelených očí jí při tom šlehaly blesky.

„Paní," připomínali jí důrazně, „nejste přece jen tak obyčejná dědička. Vlastníte polovinu této země patřící Frankům a nepochybujte o tom, že by se našli mnozí, kteří by dali v sázku, Bůh sám ví co, jen aby se s vámi mohli spojit v manželském svazku."

„O mě si už někdo řekl," prohlásila tónem, jenž nepřipouštěl žádný odpor. „Kdo by se odvážil vztáhnout ruku na budoucí manželku Jindřicha z Anjou, je opravdu blázen." Při těch slovech ji vzrušil závan touhy, protože si vzpomněla na Jindřichovy ruce na svém těle – ruce, které si vezmou a udrží všechno, co budou chtít, ať už to bude žena, vévodství, nebo dokonce království. Tak tedy přece dosáhla svého a před očima jí neustále vlál hedvábný praporec, na němž byl vyšit poitouský lev. Její vlastní emblém. Trvala na tom.

„Úžasně se mi uleví, když nebudu muset spát v té ponuré pařížské ložnici připomínající spíš stodolu," řekla s úsměvem své urozené dvorní dámě Torqueri de Bouillon a byla ráda, že už nikdy nebude muset chladně ležet vedle Ludvíka v tom nádherném loži, v němž se oba snažili zůstat co nejdál od sebe. „Nebo s tím mnichem, za něhož jsem byla provdaná!" V tu chvíli se usmívala docela rozpustile. Ačkoli jí bylo třicet let, připadala si zase jako malá holčička. Ale přesto, říkala si v duchu, zatímco se opět usmála při vzpomínce na obraz, který na ni téhož rána hleděl z leštěného ocelového zrcadla, na ni všechna ta léta nijak nedolehla – stěží se jí dotkla. Věděla, že je krásná, mimořádně krásná. Říkalo jí to přece dost dvořanů a trubadúrů, a to jí nijak nelichotili. A samozřejmě také Ludvík. Navzdory sám sobě se jejím půvabem pyšnil. Věděla, že je jeho nejcennější výhrou.

Avšak nedostatečně oceňovanou. Úsměv jí zmrzl v zamračený škleb. Protáhla se v sedle, pohladila si bolavá záda a uhladila šat; při tom si prsty přejela